

2021/0422(COD)

25.10.2022

ARVAMUS

Esitaja: keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon

Saaja: õiguskomisjon

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv keskkonna kaitsmise kohta kriminaalõiguse kaudu ja direktiivi 2008/99/EÜ asendamise kohta
(COM(2021)0851 – C9-0466/2021 – 2021/0422(COD))

Arvamuse koostaja: Sirpa Pietikäinen

PA_Legam

LÜHISELGITUS

Direktiivi 2008/99/EÜ rakendamine on puudulik, see ei ole kooskõlas ELi keskkonnaõiguse arengu ja ajakohaste probleemidega ning jätab välja suure osa ELi keskkonnaõigusest ja keskkonna hävitamisest.

See toob kaasa olukorra, kus kriminaalõiguslike meetmete võtmine ei vasta tegelikule olukorrale. Direktiivist hoolimata ei ole piiriüleste uurimiste ja süüdimõistvate kohtuotsuste arv oluliselt kasvanud. Keskkonnakuritegevus on suuruselt neljas kuritegevus ja see kasvab.

Keskkonnakuritegevus kujutab endast ohtu Euroopa majandusele ja ettevõtetele. Hinnanguliselt on ainuüksi ebaseadusliku jäätmeturu aastane tulu ELis 4–15 miljardit eurot. See loob ebavõrdsed tingimused, sest ettevõtted saavad vastutust vältides rahalist kasu. Sellega tuleb tegeleda. Samuti on see tihedalt seotud rahvusvahelise organiseeritud kuritegevusega.

Keskkonnakuritegevus on oht meie keskkonnale ja inimeste tervisele. See võib mõjutada õhu ja vee kvaliteeti, reostada maad, kahjustada looduslikke liike ning kahjustada või hävitada looduslikke elupaiku. Kõik see võib mõjutada inimeste ja planeedi tervist.

Igal inimesel on õigus elada tervislikus keskkonnas. Vastavalt aluslepingutele on Euroopa Liit võtnud endale kohustuse tagada kõrgetasemeline keskkonnakaitse ja keskkonna kvaliteedi parandamine. Euroopa Liidu põhiõiguste harta kohaselt on liit võtnud endale kohustuse tagada inimeste tervise ja keskkonna kaitse kõrge tase. Vastavalt Århusi konventsioonile on liit pühendunud iga inimese õigusele elada keskkonnas, mis vastab tema tervise ja heaolu vajadustele. Tegelikuses ei ole see alati nii. Keskkonnavalaselt kriminaalõigusele on samuti osa tervise ja hea keskkonna kui inimõiguse rakendamisel.

Praegu on uurimise algatamise lävi liiga kõrge, mis toob kaasa väiksema arvu avastamisi, süüdistuste esitamist ja sanktsioonide määramist. Raportöör usub, et seda tuleb tugevdada koos direktiivi kohaldamisala laiendamisega, eelkõige tegevuse puhul, mis on toime pandud teadmises, et see põhjustab või võib põhjustada inimõiguste rikkumisi või olulist keskkonnakahju. Kõige raskemal kujul võiks seda pidada ökotsiidiks.

Me oleme juba ületanud inimkonna ohutuseks vajalikust üheksast planeedi piirist viis. See ohustab planeedi elujõudu ja meie tervist. Ka bioloogilise mitmekesisuse vähenemise ja kliimamuutuste tõsidus põhjustab eksistentsiaalset ohtu heaolule. Nende ohtude tähelepanuta jätmine ja nende vastu tegevusetus võib kujutada endast ökotsiidi.

Keskenduda tuleks ennetamisele ja ettevaatusabinõudele. Ettevõtjad on kohustatud olema teadlikud ja rakendama nõuetekohast hoolsuskohustust. Kohustus olla ettevaatlik ja teadlik peab olema osa ettevõtjate ja osalejate üldisest vastutusest. Seepärast peab direktiiv käsitlema ka tahtliku teadmatus juhtumeid, mis tähendab tahtlikku vältimist asjaolude teadvustamisest. Isikutel ei tohiks olla võimalik süüdistusest pääseda, kui nad on teatud olukorras silma kinni pigistanud. Nagu muudes kriminaalõiguse valdkondades, tuleneb kuritegevuse ja sanktsioonide peamine põhimõte tekitatud kahjust.

Kui kuritegu põhjustab või tõenäoliselt põhjustaks surma või raskeid vigastusi mõnele isikule

või põhjustab olulist kahju või on loomult tõsine, pöördumatu või pikaajaline, tuleks neid käsitleda raskendavate asjaoludena, mitte pelgalt kuriteo kriteeriumidena. Karistuse määramisel tuleks arvesse võtta keskkonnakahju ulatust, mitte kuriteo elementi, mida tuleb süü tõestamiseks tõendada. Lisaks sellele pannakse paljud kuriteod toime lihtsa hooletuse tõttu ja see peaks olema piisav kriminaalvastutusele võtmiseks. Kui see nii ei ole, siis tõstame uurimise algatamise lävendit.

Direktiiv peaks hõlmama ka sellist käitumist, mis on õigusvastane isegi kui selleks on pädeva asutuse luba, ehk kui see luba on ebaseaduslik, näiteks on antud keskkonnaluba, kuid see on vastuolus keskkonnaseadustega.

On hädasti vaja karmimaid sanktsioone seaduserikkujate suhtes ja rangemat jõustamist. Sanktsioonid peavad olema piisavalt ranged, et saavutada soovitud heidutav mõju. Kahju on sageli pöördumatu ja püsiv ning me peame looma tõeliselt tõhusa heidutusviisi. Raportöör toetab täielikult ettepanekut kehtestada juriidiliste isikute suhtes sanktsioonid, mis põhinevad nende kogu ülemaailmsel käibel (artikli 7 lõige 4), kuid teeb ettepaneku suurendada protsendimäära 15-le, et tagada tõeliselt tõhus heidutus.

Tõhus jõustamine nõuab suutlikkust, oskusi, teadmisi ja koolitust kogu täitmise tagamise ahela ulatuses. Seetõttu soovitab ja toetab raportöör jõupingutusi teadlikkuse ja pädevuse suurendamiseks juurdluse, prokuratuuri ja kohtunike puhul, samuti spetsiaalsete kohtute, prokuröride ja politsei loomist. Lisaks tuleks keskkonnakuritegude olemuse tõttu tugevdada sellega seoses Euroopa Prokuratuuri rolli, eriti juhtudel, kus liikmesriikidel pole piisavat pädevust.

Kuigi raportöör toetab täielikult andmete kogumise ja statistika parandamist, rõhutab ta sellega seoses läbipaistvuse tähtsust. Raportöör teeb ettepaneku avalikustada lisaks liikmesriikide koondülevaadetele ka statistilised andmed.

LISA: LOETELU ÜKSUSTEST VÕI ISIKUTEST, KES ANDSID RAPORTÖÖRILE TEAVET

Järgnev loetelu on koostatud üksnes vabatahtlikkuse alusel ja raportööri ainuvastutusel. Raportöör sai raporti projekti koostamisel teavet järgmistelt üksustelt.

Üksus ja/või isik
EUFJE - The European Union Forum of Judges for the Environment
ENPE - European Network of Prosecutors for the Environment
IMPEL - European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law
EnviCrimeNet
European Environmental Bureau
Humane Society International/Europe
BirdLife Europe
TRAFFIC
WWF European Policy Office
IFAW
Born Free Foundation
Wildlife Conservation Society (WCS)
U.S. Department of Justice
Prof. Dr. Michael G. Faure, Maastricht University
Prof. Kimmo Nuotio, University of Helsinki
Prof. Elina Pirjatanniemi, Åbo Akademi

MUUDATUSETTEPANEKUD

Keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon palub vastutaval õiguskomisjonil võtta arvesse järgmisi muudatusettepanekuid:

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 1

Komisjoni ettepanek

(1) Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikli 3 lõike 3 ja Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 191 kohaselt on liit võtnud kohustuse tagada keskkonna kaitstuse kõrge tase ja

Muudatusettepanek

(1) Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikli 3 lõike 3 ja Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 191 kohaselt on liit võtnud kohustuse tagada keskkonna *ja inimeste tervise* kaitstuse

parandada keskkonna kvaliteeti.

kõrge tase ja parandada keskkonna kvaliteeti, *kasutada loodusressursse kaalutletult ja mõistlikult, edendada rahvusvahelisel tasandil meetmeid piirkondlike või ülemaailmsete keskkonnaprobleemide lahendamiseks ning eelkõige võidelda kliimamuutuste vastu. Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 191 kohaselt on liidu keskkonnapoliitika eesmärk tagada kaitstuse kõrge tase, võttes arvesse liidu eri piirkondade olukorra mitmekesisust. See peab rajanema ettevaatusprintsipiil ja põhimõtetel, mille järgi tuleb võtta ennetusmeetmeid ja keskkonnakahju tuleb heastada eeskätt kahju tekkimise kohas ning saastaja peab maksma.*

Muudatusettepanek 2

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 1 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1a) Vastavalt Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikale ja eelkõige Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklitele 2 , 3ja 8 on keskkonnaküsimused seotud erinevate inimõiguste ja inimeste tervisega. Teatavate õiguste kasutamist võib ohustada keskkonnakahju ja keskkonnariskide olemasolu.

Muudatusettepanek 3

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 1 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1b) Euroopa Liidu põhiõiguste harta kohaselt peab liit tagama põhiõiguste kaitse, eelkõige keskkonnakaitse kõrge taseme ja keskkonna kvaliteedi parandamise (artikkel 37), inimeste

tervise kõrgetasemelise kaitse (artikkel 35), õiguse elule (artikkel 2) ja õiguse isikupuutumatusetele (artikkel 3). Kuna keskkonnakuriteod ei mõjuta mitte ainult elurikkust, kliimat ja planeedi taluvuspiire, vaid ka inimõigusi ning inimeste ja keskkonna tervist, peaks keskkonnakuritegude vastane võitlus olema ELi tasandil prioriteet, et tagada nende õiguste kaitse ja vältida keskkonnakahju.

Muudatusettepanek 4

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 1 c (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1c) Käesoleva direktiivi eesmärk on toetada ja edendada inimõigusi, põhiõigusi ja õigust tervele keskkonnale kui inimõigust, mida on tunnustatud Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikas, Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklites 2 ja 8, Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklites 35 ja 37 ning Århusi konventsioonis.

Muudatusettepanek 5

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 1 d (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1d) Kooskõlas Århusi konventsiooniga on liit pühendunud iga inimese õigusele elada keskkonnas, mis vastab tema tervise ja heaolu vajadustele.

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 1 e (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1e) Keskkonnakuriteod ei mõjuta mitte ainult elurikkust, kliimat ja planeedi taluvuspiire, vaid ka inimõigusi ning inimeste ja keskkonna tervist. Liit on võtnud endale kohustuse saavutada mitmeid pikaajalisi kestlikkuse eesmärke, mille üldine siht on „hea elu maakera võimaluste piires“. Komisjon peaks jätkama tööd loodusvarade majandamise alal, et jääda planeedi taluvuspiiridesse ning vältida keskkonna ja inimkonna eksistentsiaalseid kriise. See töö peaks põhinema teadusel ja ühtlustatud näitajatel.

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 1 f (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1f) Keskkonnaalase kriminaalõiguse järgmise hindamise raames peaks komisjon selgitama, kuidas tagatakse, et keskkonna alusel on olemas selge õiguslik pädevus hea või halva keskkonnaseisundi sisu ja määratluse osas, ning milliseid küsimusi tuleb pidada kriminaalõiguslikeks.

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 2

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(2) Liidule teeb jätkuvalt muret keskkonnakuritegude *sagenemine* ja nende

(2) Liidule teeb jätkuvalt muret keskkonnakuritegude *arvu* ja *raskusastme*

mõju, mis murendab liidu keskkonnaalaste õigusaktide mõjusust. Lisaks ulatuvad need kuriteod üha sagedamini üle nende toimepanemise kohaks olevate riikide piiride. Sellised kuriteod ohustavad keskkonda ja seetõttu on vaja võtta asjakohaseid ja tulemuslikke meetmeid.

ning nende mõju märkimisväärne, pidev ja järjekindel suurenemine, mis põhjustab alternatiivkulusid, ökosüsteemi teenuste ja funktsioonide, keskkonna vastupanuvõime ja elujõulisuse, elupaikade ja liikide kahjustumist või kadu ning murendab liidu keskkonnaalaste õigusaktide mõjusust. Lisaks ulatuvad need kuriteod üha sagedamini üle nende toimepanemise kohaks olevate riikide piiride ning on muutunud üheks suurimaks kuritegevuse valdkonnaks maailmas. Sellised kuriteod ohustavad keskkonda, kliimat ja planeedi turvalisust ning seetõttu on vaja võtta asjakohaseid ja tulemuslikke meetmeid, sealhulgas teha tihedamat piiriülest koostööd pädevate asutuste vahel liidu ja riikide tasandil.

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 3

Komisjoni ettepanek

(3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/99/EÜ²⁰ ja keskkonnavaldkonna õigusaktide kohased olemasolevad karistussüsteemid ei ole olnud piisavad, et saavutada kõigis keskkonnapoliitika valdkondades liidu keskkonnakaitsealaste õigusaktide järgimine. Järgimist tuleks toetada, kasutades kriminaalkaristusi, mis näitavad halduskaristustega võrreldes kvalitatiivselt erinevat ühiskondlikku hukkamõistu.

---

²⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/99/EÜ keskkonna kaitsmise kohta

Muudatusettepanek

(3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/99/EÜ²⁰ ja keskkonnavaldkonna õigusaktide kohased olemasolevad karistussüsteemid ei ole olnud piisavad, et saavutada kõigis keskkonnapoliitika valdkondades liidu keskkonnakaitsealaste õigusaktide järgimine. Järgimist tuleks toetada, kasutades **piisavalt hoiatavaid ja ühiseid** kriminaalkaristusi, mis näitavad halduskaristustega võrreldes kvalitatiivselt erinevat ühiskondlikku hukkamõistu **ja suurendavad nende hoiatavat mõju. Keskkonnaalane kriminaalõigus peaks olema täiendav vahend keskkonda kahjustava käitumise ennetamiseks, heidutamiseks ja parandamiseks.**

---

²⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/99/EÜ keskkonna kaitsmise kohta

kriminaalõiguse kaudu (ELT L 328, 6.12.2008, lk 28).

kriminaalõiguse kaudu (ELT L 328, 6.12.2008, lk 28).

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 3 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(3a) Vaatamata keskkonnakuritegude kasvavale arvule ei ole keskkonnakuritegude ühtlustatud ja tunnustatud määratlust ei liidu ega liikmesriikide tasandil veel olemas, mistõttu tuleks käesoleva direktiiviga luua üldine raamistik, määratledes autonoomsed keskkonnakuriteod lisaks kogu liitu hõlmavatele konkreetsete keskkonnakuritegude ühistele määratlustele^{1a}.

---

^{1a} Vt Rooma, IAI e AMBITUS, mai 2022, lk 19.

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 4

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(4) Parandada tuleks keskkonnakuritegude uurimise, nende eest süüdistuse esitamise ja nendega seotud kohtuasjade lahendamise tulemuslikkust. Direktiivis 2008/99/EÜ sätestatud keskkonnakuritegude loetelu tuleks läbi vaadata ja lisada tuleks liidu keskkonnaõiguse **kõige raskematel** rikkumistel põhinevad täiendavad kuriteokategooriad. Karistussätteid tuleks tugevdada, et **suurendada nende hoiatavat mõju ning parandada** keskkonnakuritegude avastamise, uurimise, nende eest süüdistuse esitamise ja nendega

(4) Parandada tuleks keskkonnakuritegude uurimise, nende eest süüdistuse esitamise ja nendega seotud kohtuasjade lahendamise tulemuslikkust. Direktiivis 2008/99/EÜ sätestatud keskkonnakuritegude loetelu tuleks läbi vaadata ja lisada tuleks liidu keskkonnaõiguse **rasketel** rikkumistel põhinevad täiendavad kuriteokategooriad. **Leebema kohtlemise põhimõtte kohaldamine kergemate keskkonnakuritegude eest karistamisel tekitab olukorra, kus keskkonnaõiguse rikkumise eest saadud trahvid**

seotud kohtuasjade lahendamise vastutusega seotud täitmise tagamise ahelat.

moodustavad väikese osa äriühingu kasumist ja neid võib pidada äritegevuse kuluks. Samuti tuleks kehtestada menetlus käesolevas direktiivis sätestatud kuritegude loetelu automaatseks ajakohastamiseks vastavalt liidu keskkonnaõiguse arengule. Karistussätteid tuleks tugevdada, et neil oleks hoiatav mõju ning need toetaksid piisavalt keskkonnakuritegude avastamise, uurimise, nende eest süüdistuse esitamise ja nendega seotud kohtuasjade lahendamise vastutusega seotud täitmise tagamise ahelat ning oleksid märk sellest, et majanduslikult on mõttekas järgida keskkonnaalast õigustikku.

Muudatusettepanek 12

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 6**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(6) Liikmesriigid peaksid lisama oma siseriiklikesse õigusaktidesse kriminaalkaristused liidu keskkonnakaitse õiguse tõsise rikkumise eest. Ühise kalanduspoliitika raames on liidu õiguses määrusega (EÜ) nr 1224/2009²¹ ja määrusega (EÜ) nr 1005/2008 ette nähtud põhjalikud kontrolli- ja rakenduseeskirjad tõsiste rikkumiste, sealhulgas merekeskkonnale kahju tekitavate rikkumiste korral. Selle süsteemi alusel on liikmesriikidel võimalik valida haldus- ja/või kriminaalkaristuste süsteemi vahel. Kooskõlas komisjoni teatisega „Euroopa roheline kokkulepe“²² ja „ELi elurikkuse strateegia aastani 2030“²³ tuleks teatav tahtlik õigusvastane tegevus, mis on hõlmatud määrustega (EÜ) nr 1224/2009 ja (EÜ) nr 1005/2008²⁴, liigitada kuriteoks.

välja jäetud

²¹ *Komisjoni 8. aprilli 2011. aasta rakendusmäärus (EL) nr 404/2011, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1224/2009 (millega luuakse ühenduse kontrollisüsteem ühise kalanduspoliitika eeskirjade järgimise tagamiseks) üksikasjalikud rakenduseeskirjad (ELT L 112, 30.4.2011, lk 1–153).*

²² **KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, EUROOPA ÜLEMKOGULE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019) 640 final).**

²³ **KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE „ELi elurikkuse strateegia aastani 2030. Toome looduse oma ellu tagasi“ (COM(2020) 380 final).**

²⁴ *Nõukogu 29. septembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1005/2008, millega luuakse ühenduse süsteem ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimiseks, ärahoidmiseks ja lõpetamiseks ning muudetakse määrusi (EMÜ) nr 2847/93, (EÜ) nr 1936/2001 ja (EÜ) nr 601/2004 ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EÜ) nr 1093/94 ja (EÜ) nr 1447/1999 (ELT L 286, 29.10.2008, lk 1–32).*

Muudatusettepanek 13

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 8**

Komisjoni ettepanek

(8) Tegevust tuleks pidada liikmesriigi pädeva asutuse loast hoolimata

Muudatusettepanek

(8) Tegevust tuleks pidada liikmesriigi pädeva asutuse loast hoolimata

õigusvastaseks juhul, kui selline luba saadi pettuse teel või korruptsiooni, väljapressimise või sundimise teel. Lisaks peaksid ettevõtjad võtma vajalikke meetmeid, et täita vastava tegevuse suhtes kohaldatavaid keskkonnakaitset käsitlevaid õigus- ja haldusnorme, sealhulgas täites kehtivate lubade muutmise või ajakohastamise menetlustes oma kohustusi, mis on sätestatud kohaldatavates ELi ja siseriiklikes õigusaktides.

õigusvastaseks juhul, kui selline luba *oli ebaseaduslik, oli vastuolus siseriikliku või liidu õigusega*, saadi pettuse teel või korruptsiooni, väljapressimise või sundimise teel. *Ebaseaduslikuks tuleks pidada ka luba, millega on rikutud asjaomaseid liidu õigusakte, olenemata loa väljastamise lõpptulemusest.* Lisaks peaksid ettevõtjad võtma vajalikke meetmeid, et täita vastava tegevuse suhtes kohaldatavaid keskkonnakaitset käsitlevaid õigus- ja haldusnorme, sealhulgas täites kehtivate lubade muutmise või ajakohastamise menetlustes oma kohustusi, mis on sätestatud kohaldatavates ELi ja siseriiklikes õigusaktides. *Liikmesriigid peaksid kriminaliseerima autonoomsed ja üldised keskkonnarikkumiste kategooriad, luues süüteo kategooria, mis seisneb keskkonna ohustamises, kui teoga kaasneb otsene või kaudne olulise kahju oht keskkonnale või kui isik tegutseb teadlikult viisil, mis põhjustab olulist kahju keskkonnale. Avaliku sektori asutusi või organeid ei tohiks välja jätta sellest, et neile esitatakse süüdistus keskkonnakuritegude toimepanemise, neile kihutamise, neile kaasaaitamise või nende toimepanemise katse eest.*

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 9

Komisjoni ettepanek

(9) Keskkonda tuleks kaitsta laias tähenduses, nagu on sätestatud ELi lepingu artikli 3 lõikes 3 ja ELi toimimise lepingu artiklis 191, hõlmates kõik loodusvarad – õhu, vee, pinnase, loodusliku loomastiku ja taimestiku, sealhulgas elupaigad – ning *loodusvaradel põhinevad* teenused.

Muudatusettepanek

(9) Keskkonda tuleks kaitsta laias tähenduses, nagu on sätestatud ELi lepingu artikli 3 lõikes 3 ja ELi toimimise lepingu artiklis 191, hõlmates kõik loodusvarad – õhu, vee, pinnase, loodusliku loomastiku ja taimestiku, sealhulgas elupaigad, *ökosüsteemid ja liikide populatsioonid – ning loodusvarade kaalutletud ja mõistliku kasutamise ja ökosüsteemi teenused ja funktsioonid ning planeedi*

Muudatusettepanek 15

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 10

Komisjoni ettepanek

(10) Tingituna kliimamuutuste, elurikkuse vähenemise ja keskkonnaseisundi halvenemise kiirenemisest ning konkreetsetest näidetest nende laastava mõju kohta peetakse üleminekut keskkonnahoidlikule majandusele meie aja peamiseks eesmärgiks ja põlvkondadevahelise õigluse küsimuseks. Seega peaks juhul, kui käesoleva direktiiviga hõlmatud liidu õigusaktid muutuvad, käesolev direktiiv hõlmama ka kõiki ajakohastatud või muudetud liidu õigusakte, mis kuuluvad käesolevas direktiivis määratletud kuritegude kohaldamisalasse, kui liidu õigusest tulenevad kohustused jäävad sisuliselt samaks. Kui aga uute õigusaktidega keelatakse keskkonnale kahjulik uus tegevus, tuleks käesolevat direktiivi muuta, et lisada kuriteokategoriate hulka ka liidu keskkonnaõiguse **uued** tõsised rikkumised.

Muudatusettepanek

(10) Tingituna kliimamuutuste, elurikkuse vähenemise ja keskkonnaseisundi halvenemise kiirenemisest, **mida ilmestab üheksast planeedi taluvuspiiri näitajast kuue ületamine**, ning konkreetsetest näidetest nende laastava mõju kohta peetakse üleminekut keskkonnahoidlikule majandusele meie aja peamiseks eesmärgiks ja põlvkondadevahelise õigluse **ja õigluse** küsimuseks. Seega peaks juhul, kui käesoleva direktiiviga hõlmatud liidu õigusaktid muutuvad, käesolev direktiiv hõlmama ka kõiki ajakohastatud või muudetud liidu õigusakte, mis kuuluvad käesolevas direktiivis määratletud kuritegude kohaldamisalasse, kui liidu õigusest tulenevad kohustused jäävad sisuliselt samaks. Kui aga uute õigusaktidega keelatakse keskkonnale kahjulik uus tegevus, tuleks käesolevat direktiivi muuta, et lisada kuriteokategoriate hulka ka liidu keskkonnaõiguse tõsised rikkumised, **mis on vastu võetud pärast käesoleva direktiivi jõustumist. Sellisel juhul peaks käesoleva direktiivi muutmine piirduma uute kuritegude lisamisega ja käsitlema üksnes artiklit 3 ja sellega seotud sätteid, et ainult sellist lisamist kajastada.**

Muudatusettepanek 16

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 11 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(11a) Võttes arvesse, et loomad on aistimisvõimelised olendid, tuleks keskkonnakuritegudes täielikult arvesse võtta loomade heaolu nõudeid, nagu on sätestatud ELi toimimise lepingu II jaotise artiklis 13. Liikmesriikidel peaks olema võimalik vastu võtta rangemaid reegleid, tingimusel et need on kooskõlas aluslepingu sätetega, kuid põllumajandusloomade heaolu tingimusi käsitlevates liidu õigusaktides on sätestatud miinimumnõuded. Põllumajandusloomade kaitse Euroopa konventsioon ja nõukogu direktiiv 98/58/EÜ põhinevad nn viiel vabadusel, et tagada liidu miinimumstandardid metsloomade, põllumajandusloomade, katseloomade ja lemmikloomade heaolu kohta: vabadus mitte kannatada nälga ja janu, vabadus mitte tunda ebamugavust, vabadus mitte kannatada valu, vigastuste ja haiguste käes, vabadus käituda loomupäraselt ning olla vaba hirmust ja stressist. See hõlmab antibiootikumide põhjendamatut ja süstemaatilist väljakirjutamist, millel on negatiivne mõju antimikroobikumiresistentsusele inimeste ja loomade tervise ning ökosüsteemi seisukohast. Keskkonnakuritegude kontekstis tuleks raskendava asjaoluna arvesse võtta ka julmust või loomadele välditava valu, stressi ja kannatuste tekitamist.

Muudatusettepanek 17

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 12

Komisjoni ettepanek

(12) Kriminaalmenetlustes ja kriminaalkohtumenetlustes tuleks nõuetekohaselt arvesse võtta seda, kas asjasse on segatud kuritegelikke organisatsioone, kes tegutsevad viisil, mis avaldab keskkonnale negatiivset mõju. Kriminaalmenetlustes tuleks käsitleda

Muudatusettepanek

(12) Kriminaalmenetlustes ja kriminaalkohtumenetlustes tuleks nõuetekohaselt arvesse võtta seda, kas asjasse on segatud kuritegelikke organisatsioone, kes tegutsevad viisil, mis avaldab keskkonnale negatiivset mõju. Kriminaalmenetlustes tuleks käsitleda

korruptsiooni, rahapesu, küberkuritegevust ja dokumendipettust ning – äritegevuse puhul – õigusrikkuja kavatsust maksimeerida kasumit või säästa kulusid, kui need toimuvad keskkonnakuriteo kontekstis. Need kuriteovormid on sageli seotud raskete keskkonnakuritegude vormidega ja seetõttu ei tohiks neid käsitleda eraldi. Sellega seoses on eriti **murettekitav**, et mõned keskkonnakuriteod pannakse toime pädevate asutuste või avalikke ülesandeid täitvate ametnike vaikival või aktiivsel toetusel. Teatavatel juhtudel võib see isegi toimuda korruptsiooni vormis. Sellise käitumisega on näiteks tegemist, kui kontrollimisel vaadatakse keskkonnakaitsealaste õigusaktide rikkumisest mööda või vaikitakse need maha, jäetakse kontrollle teadlikult vahele, näiteks ei kontrollita, kas loa omanik täidab loa tingimusi, otsustatakse anda ebaseaduslikke litsentse või hääletatakse selliste litsentside andmise poolt või esitatakse võltsitud või valeandmetega positiivseid aruandeid.

Muudatusettepanek 18

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 12 a (uus)

Komisjoni ettepanek

korruptsiooni, rahapesu, küberkuritegevust ja dokumendipettust ning – äritegevuse puhul – õigusrikkuja kavatsust maksimeerida kasumit või säästa kulusid, kui need toimuvad keskkonnakuriteo kontekstis. Need kuriteovormid on sageli seotud raskete keskkonnakuritegude vormidega ja seetõttu ei tohiks neid käsitleda eraldi. Sellega seoses on eriti **muret tekitav**, et mõned keskkonnakuriteod pannakse toime pädevate asutuste või avalikke ülesandeid täitvate ametnike vaikival või aktiivsel toetusel. Teatavatel juhtudel võib see isegi toimuda korruptsiooni vormis. Sellise käitumisega on näiteks tegemist, kui kontrollimisel vaadatakse keskkonnakaitsealaste õigusaktide rikkumisest mööda või vaikitakse need maha, jäetakse kontrollle teadlikult vahele, näiteks ei kontrollita, kas loa omanik täidab loa tingimusi, otsustatakse anda ebaseaduslikke litsentse või hääletatakse selliste litsentside andmise poolt või esitatakse võltsitud või valeandmetega positiivseid aruandeid.

Muudatusettepanek

(12a) Metsad on kliimamuutuste ja elurikkuse vähenemise vastases võitluses väga olulised. Need toimivad süsiniku sidujatena ja aitavad vähendada kliimamuutuste mõju, näiteks jahutades linnu, kaitstes neid suurte ülejutuste eest ja vähendades põua mõju. Võimalike raskendavate asjaoludena tuleks arvesse võtta eelkõige õigusrikkumisi, mis tekitavad ELi elurikkuse strateegia aastani 2030 kohaldamisalasse kuuluvate tõsiste keskkonnakahjude spiraali ja kujutavad endast pöördumatut ohtu tervete ökosüsteemide tasakaalule, nagu ebaseaduslik metsaraie, metsatulekahjude

põhjustamine ja looduslike elupaikade hävitamine või muud metsavastased kuriteod.

Muudatusettepanek 19

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 13

Komisjoni ettepanek

(13) Karistama peaks ka tahtlikult toime pandud kuritegudele kihutamise ja kaasaaitamise eest. Katset panna toime kuritegu, mis põhjustab isiku surma või raskeid vigastusi, olulist kahju keskkonnale või võib põhjustada olulist kahju keskkonnale või mida peetakse muul viisil eriti kahjulikuks, tuleks samuti käsitada kuriteona, kui see on toime pandud tahtlikult.

Muudatusettepanek

(13) Karistama peaks ka tahtlikult toime pandud kuritegudele kihutamise ja kaasaaitamise eest. Katset panna toime kuritegu, mis põhjustab isiku surma või raskeid vigastusi, olulist kahju keskkonnale või võib põhjustada olulist kahju keskkonnale või mida peetakse muul viisil eriti kahjulikuks, tuleks samuti käsitada kuriteona, kui see on toime pandud tahtlikult. ***Kui sellist tegevust täheldatakse avalikus halduses, on oluline, et oleks võimalik anda asi kohtusse ja kohaldada kriminaalkaristusi.***

Muudatusettepanek 20

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 14

Komisjoni ettepanek

(14) Rikkumiste eest määratavad karistused peaksid olema tõhusad, hoiatavad ja proportsionaalsed. Selleks tuleks ette näha füüsiliste isikute maksimaalse vangistuse minimaalne kestus. Lisakaristusi peetakse sageli tulemuslikumaks kui finantssanktsioone, eriti juriidiliste isikute puhul. Seetõttu peaks kriminaalmenetluses olema võimalik kasutada lisakaristusi või -meetmeid. Need peaksid hõlmama keskkonna taastamise ***kohustust***, avaliku sektori vahenditele juurdepääsu välistamist, sealhulgas hankemenetlustest kõrvalejätmist ning toetustest ja kontsessioonidest ilmajätmist,

Muudatusettepanek

(14) Rikkumiste eest määratavad karistused peaksid olema tõhusad, hoiatavad ja proportsionaalsed. Selleks tuleks ette näha füüsiliste isikute maksimaalse vangistuse minimaalne kestus. Lisakaristusi peetakse sageli tulemuslikumaks kui finantssanktsioone, eriti juriidiliste isikute puhul. Seetõttu peaks kriminaalmenetluses olema võimalik kasutada lisakaristusi või -meetmeid. Need peaksid hõlmama keskkonna taastamise ***kulu***, avaliku sektori vahenditele juurdepääsu välistamist, sealhulgas hankemenetlustest kõrvalejätmist ning toetustest ja kontsessioonidest ilmajätmist

ning lubade ja volituste tühistamist. See ei piira kohtunike ega kohtute õigust määrata kriminaalmenetluses konkreetsetel juhtudel asjakohaseid karistusi.

ning lubade ja volituste tühistamist, **samuti karistuste avalikustamist. Komisjon peaks ühe aasta jooksul pärast käesoleva direktiivi jõustumist esitama riikide pädevatele asutustele, prokuröridele ja kohtunikele suunised selle kohta, kuidas karistusi liigitada. Lisaks peaks komisjon välja töötama suunised, et aidata liikmesriike karistusliikide ja -määrade ühtlustamisel.** See ei piira kohtunike ega kohtute õigust määrata kriminaalmenetluses konkreetsetel juhtudel asjakohaseid karistusi.

Muudatusettepanek 21

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 15

Komisjoni ettepanek

(15) ***Kui see on siseriikliku õigusega ette nähtud, tuleks ka juriidilisi isikuid võtta käesoleva direktiivi kohaselt keskkonnakuritegude eest kriminaalvastutusele. Liikmesriigid, kelle siseriiklikus õiguses ei ole juriidiliste isikute kriminaalvastutust ette nähtud, peaksid tagama, et nende halduskaristuste süsteemidega nähakse käesoleva direktiivi eesmärkide saavutamiseks ette tõhusad, hoiatavad ja proportsionaalsed karistuste liigid ja määrad, nagu on sätestatud käesolevas direktiivis. Määratud karistuse hoiatava mõju tagamiseks tuleks arvesse võtta juriidiliste isikute finantsolukorda.***

Muudatusettepanek

(15) ***Ka juriidilisi isikuid tuleks võtta käesoleva direktiivi kohaselt keskkonnakuritegude eest kriminaalvastutusele. Nagu füüsiliste isikute puhulgi tuleks vastutusele võtta juriidilised isikud, kes on kuriteo toimepanijad, sellele kihutajad või kaasaaitajad ning nende suhtes tuleks alustada kriminaalmenetlust.*** Liikmesriigid, kelle siseriiklikus õiguses ei ole juriidiliste isikute kriminaalvastutust ette nähtud, peaksid tagama, et nende halduskaristuste süsteemidega nähakse käesoleva direktiivi eesmärkide saavutamiseks ette tõhusad, hoiatavad, proportsionaalsed **ja võimaluse korral ühesugused** karistuste liigid ja määrad, nagu on sätestatud käesolevas direktiivis. **Liikmesriigid peaksid samuti tagama, et juriidilise isiku nimel tegutsevaid füüsilisi isikuid on võimalik kriminaalvastutusele võtta.** Määratud karistuse hoiatava mõju tagamiseks tuleks arvesse võtta juriidiliste isikute finantsolukorda, **otseseid ja kaudseid keskkonnamõjusid lühikeses, keskpikas ja pikas perspektiivis ning vajaduse korral keskkonnakahju**

tagasipöördatavust. Arvesse tuleks võtta ka muude kuriteoliikide eest juriidiliste isikute suhtes kohaldatavate kriminaalkaristuste määra.

Muudatusettepanek 22

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 16

Komisjoni ettepanek

(16) Praktikas määratavate karistumäärade edasiseks ühtlustamiseks ja nende mõjususe parandamiseks tuleks aluseks võtta ühised raskendavad asjaolud, mis kajastavad toimepandud kuriteo raskusastet. Kui põhjustati isiku surm või raske vigastus ja need asjaolud ei kuulu juba kuriteo koosseisu, võiks neid pidada raskendavateks asjaoludeks. ***Samamoodi peaks see, kui keskkonnakuritegu põhjustab olulist ja pöördumatut või pikaajalist kahju tervele ökosüsteemile, olema raskendav asjaolu, sealhulgas ökotsiidiga võrreldavatel juhtudel. Kuna ebaseaduslik tulu või*** kulu, mida on võimalik saada või vältida keskkonnakuritegevuse kaudu, ***on*** kurjategijate jaoks oluline stiimul, tuleks seda arvesse võtta konkreetse karistuse asjakohase taseme kindlaksmääramisel.

Muudatusettepanek 23

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 16 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(16) Praktikas määratavate karistumäärade edasiseks ühtlustamiseks ja nende mõjususe parandamiseks tuleks aluseks võtta ühised raskendavad asjaolud, mis kajastavad toimepandud kuriteo raskusastet. Kui põhjustati isiku surm või raske vigastus ja need asjaolud ei kuulu juba kuriteo koosseisu, võiks neid pidada raskendavateks asjaoludeks. ***Nagu ebaseaduslik tulugi, on*** kulu, mida on võimalik saada või vältida keskkonnakuritegevuse kaudu, kurjategijate jaoks oluline stiimul ***ja õhutab sageli kuritelikke organisatsioone,*** tuleks seda arvesse võtta konkreetse karistuse asjakohase taseme kindlaksmääramisel.

(16a) Kuigi ökotsiidi kuriteo tunnustamist arutatakse praegu mitme riigi parlamendis üle kogu maailma ja liidus, peaks liit kasutama seda võimalust, et jääda keskkonnakaitsealaste õigusaktide osas maailmas juhtpositsioonile ning tagada ühtlustatud

määratluste ja karistuste olemasolu eelnevalt ja mitte tagantjärele. Seepärast tuleks liikmesriike kutsuda tungivalt kehtestama oma kohtualluvuse ökotsiidi kuriteo suhtes, mis tuleks määratleda kooskõlas ökotsiidi õigusliku määratlemise sõltumatu eksperdirühmaga õigusvastase või hooletu teona, mis pandi toime teadmiselega, et on olemas märkimisväärne tõenäosus, et selline tegevus põhjustab keskkonnale tõsist ja kas ulatuslikku või pikaajalist kahju. Selle konkreetse kuriteo sätestamine võimaldab kindlaks teha kõige tõsisema keskkonnakahju ja kehtestada vastavalt tekitatud keskkonnakahju tõsidusele astmelised karistused.

Muudatusettepanek 24

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 17

Komisjoni ettepanek

(17) Kui kuriteod on jätkuvat laadi, tuleks need võimalikult kiiresti lõpetada. Kui õigusrikkujad on saanud rahalist tulu, tuleks selline tulu konfiskeerida.

Muudatusettepanek

(17) Kui kuriteod on jätkuvat laadi **ja neil võivad olla olulised või isegi pöördumatud tagajärjed keskkonnale**, tuleks need **ELi toimimise lepingu artikli 191 lõikes 2 sätestatud ettevaatus- ja ennetuspõhimõtete alusel** võimalikult kiiresti lõpetada. **Komisjon peaks seepärast soovitada liikmesriikidel luua riigi tasandil mehhanism selliste juhtumite kiirkorras käsitlemiseks, kui on olemas pöördumatu või olulise keskkonnakahju tekkimise oht.** Kui õigusrikkujad on saanud rahalist tulu, tuleks **kogu** selline tulu konfiskeerida. **Käesolevas direktiivis tuleks ette näha ka konfiskeeritud tulu haldamise normid. Kooskõlas põhimõttega, et saastaja maksab, tuleks sellist konfiskeeritud rahalist tulu kasutada tekitatud kahju korvamiseks, kannatanutele hüvitise maksmiseks ja sarnaste kuritegude vastu võitlemise meetmete rahastamiseks.**

Muudatusettepanek 25

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 19

Komisjoni ettepanek

(19) Liikmesriigid peaksid kehtestama aegumistähtaegu käsitlevad **eeskirjad**, mida on **vaja**, et neil oleks võimalik tulemuslikult võidelda keskkonnakuritegude vastu, piiramata selliste siseriiklike **eeskirjade** kohaldamist, milles ei ole kehtestatud aegumistähtaegu uurimisele, süüdistuse esitamisele ja täitmise tagamisele.

Muudatusettepanek

(19) Liikmesriigid peaksid kehtestama aegumistähtaegu käsitlevad **õigusnormid, mis on vajalikud ja** mida on **kohandatud keskkonnakahjude eripärale, sest need tekivad sageli ajapikku**, et neil oleks võimalik tulemuslikult võidelda keskkonnakuritegude vastu, piiramata selliste siseriiklike **õigusnormide** kohaldamist, milles ei ole kehtestatud aegumistähtaegu uurimisele, süüdistuse esitamisele ja täitmise tagamisele. **Liikmesriigid peaksid tagama ka, et aegumistähtaegadele võib kohaldada erimeetmeid kuriteo varjamise korral, eelkõige juhul, kui õigusrikkuja on takistanud selle avastamist. Sellisel juhul tuleks aegumistähtaega hakkama arvestama alles päevast, kui tuvastati kuritegu, mille eest võib süüdistuse esitada. Asjaomase tegevuse tõsidust silmas pidades ei tohiks aegumistähtaega kehtestada ökotsiidi kuriteole ja kurjategijale, kes on juriidilise isikuna mõjutanud looduslikku ökosüsteemi.**

Muudatusettepanek 26

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 20

Komisjoni ettepanek

(20) Käesolevas direktiivis sätestatud kohustus näha ette kriminaalkaristused ei tohiks vabastada liikmesriike kohustusest näha siseriikliku õigusega liidu keskkonnavalastes õigusaktides sätestatud rikkumiste eest ette halduskaristused ja muud meetmed.

Muudatusettepanek

(20) Käesolevas direktiivis sätestatud kohustus näha ette kriminaalkaristused ei tohiks vabastada liikmesriike kohustusest näha siseriikliku õigusega liidu keskkonnavalastes õigusaktides sätestatud rikkumiste eest ette **tõhusad, proportsionaalsed, hoiatavad ja**

heidutavad halduskaristused ja muud meetmed.

Muudatusettepanek 27

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 21

Komisjoni ettepanek

(21) Liikmesriigid peaksid siseriiklikus õiguses sätestatud keskkonnakuritegude puhul selgelt määratlema haldus- ja kriminaalõigusliku täitmise tagamise ulatuse. Käesolevat direktiivi ülevõtvate siseriiklike õigusaktide kohaldamisel peaksid liikmesriigid tagama, et kriminaal- ja halduskaristuste määramisel järgitakse Euroopa Liidu põhiõiguste harta põhimõtteid, sealhulgas topeltkaristamise keeldu.

Muudatusettepanek

(21) Liikmesriigid peaksid siseriiklikus õiguses sätestatud keskkonnakuritegude puhul selgelt määratlema haldus- ja kriminaalõigusliku täitmise tagamise ulatuse. ***Kriminaalmenetlused ja nendega seotud karistused peaksid olema täiesti eraldiseisvad ja sõltumatud haldusmenetlustest ja -karistustest.*** Käesolevat direktiivi ülevõtvate siseriiklike õigusaktide kohaldamisel peaksid liikmesriigid tagama, et kriminaal- ja halduskaristuste määramisel järgitakse Euroopa Liidu põhiõiguste harta põhimõtteid, sealhulgas topeltkaristamise keeldu.

Muudatusettepanek 28

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 22

Komisjoni ettepanek

(22) Lisaks peaksid liikmesriikide kohtu- ja haldusasutused saama kasutada mitmesuguseid kriminaalkaristusi ja muid meetmeid, *et* reageerida eri liiki kuritegelikule käitumisele sihipäraselt ja tulemuslikult.

Muudatusettepanek

(22) Lisaks peaksid liikmesriikide kohtu- ja haldusasutused saama kasutada mitmesuguseid kriminaalkaristusi ja muid meetmeid, ***mille abil hinnata juriidiliste isikute finantsolukorda***, reageerida eri liiki kuritegelikule käitumisele sihipäraselt ja tulemuslikult, ***järgides põhimõtet „saastaja maksab“ koos piisava ühtlustamise tasemega liidu tasandil, et tagada tõhus piiriülene koostöö, hoida ära topeltkaristamist ning madalat täitmise tagamise ja madalate karistusmäärade taset. Komisjon peaks välja töötama suunised, et aidata liikmesriike***

kriminaalkaristuste taseme ja muude meetmete kindlaksmääramisel eesmärgiga reageerida eri liiki kuritegelikule käitumisele.

Muudatusettepanek 29

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 23

Komisjoni ettepanek

(23) Võttes *eelkõige* arvesse *käesoleva direktiiviga hõlmatud ebaseadusliku tegevuse toimepanijate* liikuvust, *kuritegude piiriülesust ja piiriülese uurimise võimalust*, peaksid liikmesriigid *selleks*, et *sellise tegevuse vastu tulemuslikult võidelda, kindlaks määrama* kohtualluvuse.

Muudatusettepanek

(23) Võttes arvesse *kuritegude toimepanijate ja kuritegelikul teel saadud tulu* liikuvust *ning keskkonnakuritegude, sealhulgas kolmandates riikides toimuva kuritegevuse vastu võitlemiseks vajalikke keerulisi piiriüleseid uurimisi*, peaksid liikmesriigid *kindlaks määrama kohtualluvuse*, et *võimaldada pädevatel asutustel sellist tegevust uurida ja selle eest süüdistusi esitada, sealhulgas juhul, kui kuritegu on toime pandud info- ja kommunikatsioonitehnoloogia abil, olenemata sellest, kas selline tehnoloogia asub kõnealusel territooriumil või mitte. Liikmesriigid peaksid seega laiendama oma kohtualluvust, kui süütegu kujutab endast ohtu keskkonnale tema territooriumil või kui see pannakse toime tema elanike vastu. Võttes arvesse territoriaalsuse põhimõtte piire kriminaalõiguse kohaldamisel piiriüleste keskkonnakuritegude suhtes ning suurt hulka juhtumeid, kus liidu osalejad on seotud väljaspool liitu toimuvate keskkonnakuritegudega, tuleks liikmesriike ergutada kehtestama nn üldise kohtualluvuse raskete keskkonnakuritegude, eelkõige ökotsüüdi puhul. Liikmesriigid peaksid tugevdama ka asutustevahelist koostööd finantsuurijate ja keskkonnakuritegudega tegelevate asutuste vahel, et avastada finantskuritegusid ja viia läbi nendega seotud finantsuurimisi. Sellise koostöösse peaksid olema kaasatud välisriikide kolleegid, et vahetada nendega*

teavet, hõlbustada menetlemist ja saada tagasi vara, mis on viidud välismaale või asub seal^{1a}.

---

^{1a} Rahapesuvastase töökonna (FATF) 2021. aasta aruandes „Keskkonnakuritegudest tulenev rahapesu“ kavandatud asutustevaheline koostöö, kättesaadav aadressil <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/Money-Laundering-from-Environmental-Crime.pdf>.

Muudatusettepanek 30

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 23 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(23a) Koostööd kolmandate riikidega tuleks tõhustada, eelkõige julgustades ja toetades tõhusate meetmete ja mehhanismide loomist keskkonnakuritegude vastu võitlemiseks.

Muudatusettepanek 31

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 24

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(24) Keskkonnakuriteod kahjustavad loodust ja ühiskonda. Liidu keskkonnaõiguse rikkumistest teatamisega osutavad *inimesed* avalikku huvi pakkuvat teenust ning neil on oluline roll selliste rikkumiste paljastamisel ja ennetamisel ning seeläbi ühiskonna heaolu kaitsmisel. Isikud, kes puutuvad oma tööalase tegevuse raames kokku mõne organisatsiooniga, saavad sageli esimesena teada avalikku huvi ja keskkonda ähvardavatest ohtudest või kahjust.

(24) Keskkonnakuriteod kahjustavad loodust, *tervist, majandust* ja ühiskonda. Liidu keskkonnaõiguse rikkumistest teatamisega osutavad *üksikisikud ja organisatsioonid, näiteks kodanikuühiskonna organisatsioonid*, avalikku huvi pakkuvat teenust ning neil on oluline roll selliste rikkumiste paljastamisel ja ennetamisel ning seeläbi *keskkonna ja* ühiskonna heaolu kaitsmisel. Isikud, kes puutuvad oma tööalase tegevuse raames kokku mõne

Inimesi, kes *eeskirjade eiramise* juhtudest teatavad, nimetatakse rikkumisest teatajateks. Sageli ei julge potentsiaalsed rikkumisest teatajad oma muredest või kahtlustest survemeetmete hirmus teatada. Sellised isikud peaksid saada *kasu* rikkumisest teatajate tasakaalustatud ja *tulemuslikust kaitsest*, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2019/1937²⁵.

---

²⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1937 liidu õiguse rikkumisest teavitavate isikute kaitse kohta (ELT L 305, lk 17).

Muudatusettepanek 32

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 24 a (uus)

Komisjoni ettepanek

organisatsiooniga, saavad sageli esimesena teada avalikku huvi ja keskkonda ähvardavatest ohtudest või kahjust. Inimesi, kes *õigusnormide rikkumise* juhtudest teatavad, nimetatakse rikkumisest teatajateks. Sageli ei julge potentsiaalsed rikkumisest teatajad oma muredest või kahtlustest survemeetmete hirmus teatada. Sellised isikud peaksid saada rikkumisest teatajate tasakaalustatud ja *tulemuslikku kaitset*, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2019/1937²⁵.

---

²⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1937 liidu õiguse rikkumisest teavitavate isikute kaitse kohta (ELT L 305, lk 17).

Muudatusettepanek

(24a) Keskkonnakaitsjad, kes otseselt kaitsevad ökosüsteeme, on sageli ka esimesed, kes kogu maailmas, sealhulgas liidus märkavad keskkonnakuritegude tagajärgi^{1a}. Kuna kurjategijad võivad neid otseselt ähvardada, hirmutada, taga kiusata, ahistada või isegi mõrvata, tuleks neid tasakaalustatult ja tõhusalt kaitsta. Lisaks oleks üks võimalus tõhustada võitlust keskkonnakuritegude vastu, kui liit toetaks Århusi konventsiooni alusel keskkonnaõiguste kaitsjate sõltumatu eriraportööri ametikoha loomist ja sellest tulenevate kaitsemeetmete kehtestamist.

---

^{1a} *Global Witness (2021), Front line of Defence Report.*

Muudatusettepanek 33

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 24 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(24b) Valitsusvälistel organisatsioonidel on keskkonnakuritegudega seotud probleemide ja tagajärgede jälgimisel, teadlikkuse suurendamisel ja harimisel keskne roll keskkonnakuritegude vastases võitluses ja kuritegevuse tõhusamal ennetamisel.

Muudatusettepanek 34

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 24 c (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(24c) Keskkonnakaitsjate vastu võidakse esitada ka kuritahtlikke hagisid ja ähvardusi ning neid tuleks selliste kuritarvituste eest kaitsta vastavalt [ELT: palun sisestada direktiivi (milles käsitletakse avalikus elus osalevate inimeste kaitsmist ilmselgelt põhjendamatu või kuritarvituslike hagide eest (üldsuse osalemise vastased strateegilised hagid) viitenumber (2022/0117COD)]^{1a}.

---

^{1a} Euroopa Parlamendi 11. novembri 2021. aasta resolutsioon demokraatia ning massiteabevahendite vabaduse ja mitmekesisuse tugevdamise kohta ELis: tsiviil- ja kriminaalõiguse kohaste meetmete lubamatu kasutamine ajakirjanike, valitsusväliste organisatsioonide ja kodanikuühiskonna vaikima sundimiseks (2021/2036(INI)).

Muudatusettepanek 35

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 25

Komisjoni ettepanek

(25) Ka teistel isikutel võib olla väärtuslikku teavet võimalike keskkonnakuritegude kohta. Nad võivad olla mõjutatud kogukonna liikmed või laiema ühiskonna liikmed, kes osalevad aktiivselt keskkonnakaitses. Keskkonnakuritegudest teatanud isikutele ja isikutele, kes teevad koostööd, aitamaks kaasa selliste kuritegudega seotud täitmise tagamisele, tuleks anda kriminaalmenetluse raames vajalikku tuge ja abi, et nad ei satuks koostöö tõttu ebasoodsasse olukorda, vaid neid toetataks ja abistataks. Neid isikuid tuleks kaitsta ka selle eest, et neid sellistest kuritegudest teatamise või kriminaalmenetluses tehtud koostöö pärast ahistataks või neile põhjendamatu süüdistusi esitataks.

Muudatusettepanek 36

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 26

Komisjoni ettepanek

(26) **Kuna** loodus ei saa kriminaalmenetluses end kannatanuna ise esindada, peaks tulemusliku täitmise tagamise huvides olema käesolevas direktiivis määratletud asjaomase üldsuse liikmeks oleval isikul Århusi konventsiooni²⁶ artikli 2 lõiget 5 ja artikli 9 lõiget 3 arvesse võttes võimalik liikmesriikide õigusraamistiku piires ja asjakohaste menetluseeskirjade kohaselt tegutseda keskkonna kui **avaliku** hüve nimel.

Muudatusettepanek

(25) Ka teistel **füüsilistel ja juriidilistel** isikutel võib olla väärtuslikku teavet võimalike keskkonnakuritegude kohta. Nad võivad olla mõjutatud kogukonna liikmed, **valitsusvälised organisatsioonid** või laiema ühiskonna liikmed, kes osalevad aktiivselt keskkonnakaitses. Keskkonnakuritegudest teatanud isikutele ja isikutele, kes teevad koostööd, aitamaks kaasa selliste kuritegudega seotud täitmise tagamisele, tuleks anda kriminaalmenetluse raames vajalikku tuge ja abi, et nad ei satuks koostöö tõttu ebasoodsasse olukorda, vaid neid toetataks ja abistataks **asjakohastel juhtudel eelkõige rahaliselt**. Neid isikuid tuleks kaitsta ka selle eest, et neid sellistest kuritegudest teatamise või kriminaalmenetluses tehtud koostöö pärast ahistataks või neile põhjendamatu süüdistusi esitataks.

Muudatusettepanek

(26) **Arvestades looduse olemuslikku väärtust ja kuna** loodus ei saa kriminaalmenetluses end kannatanuna ise esindada, peaks tulemusliku täitmise tagamise huvides olema käesolevas direktiivis määratletud asjaomase üldsuse liikmeks oleval isikul Århusi konventsiooni²⁶ artikli 2 lõiget 5 ja artikli 9 lõiget 3 arvesse võttes võimalik liikmesriikide õigusraamistiku piires ja asjakohaste menetluseeskirjade kohaselt tegutseda keskkonna kui **loodusliku ühise** hüve nimel. **Selleks et tagada põhiõiguste**

harta artiklis 47 ja Århusi konventsiooni artikli 9 lõikes 3 sätestatud õiguse tõhusale õiguskaitsevahendile austamine, tuleks õiguskaitse kättesaadavuse takistusi piirata, vähendades keskkonnakahju kannatanute jaoks menetluste kestust ja kulusid, suurendades kohtute volitusi nõuda tõhusat hüvitist ning laiendades kodanike võimalust osaleda menetlustes tsiviilhagejana.

---

²⁶ Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Euroopa Majanduskomisjoni (UNECE) keskkonnainfo kättesaadavuse ja keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsioon.

---

²⁶ Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Euroopa Majanduskomisjoni (UNECE) keskkonnainfo kättesaadavuse ja keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsioon.

Muudatusettepanek 37

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 26 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(26a) Komisjon peaks võtma kohustuse töötada käesoleva direktiivi alusel välja suunised, et määrata kindlaks menetlusraamistik üldsuse osalemiseks keskkonnakuritegude eest vastutusele võtmises, mis hõlmaks kergesti juurdepääsetavate vastuvõetavuskriteeriumide kindlaksmääramist. Komisjon võiks näiteks võtta eeskujuks õigusaktid, mis on juba kehtestatud teatavates liikmesriikides, näiteks Hispaanias, kus kriminaalmenetlus on avalik ja selle võib alगतada iga kodanik, muutudes sellega kriminaalmenetluses süüdistavaks pooleks.

Muudatusettepanek 38

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 26 b (uus)

(26b) Komisjon peaks julgustama liikmesriike tegema algatusi, mis lihtsustaksid üldsuse juurdepääsu õiguskaitsele.

Muudatusettepanek 39

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 28

Komisjoni ettepanek

(28) Täitmise tagamise ahela toimimise tulemuslikkus sõltub mitmesugustest erioskustest. Kuna keskkonnakuritegudest tulenevate probleemide keerukuse ja selliste kuritegude tehnilise laadi tõttu tuleb rakendada valdkondadevahelist lähenemisviisi, on kõigis asjaomastes pädevates asutustes vaja kõrgetasemelisi õiguslaseid teadmisi, tehnilist oskusteavet ning kõrgetasemelist koolitust ja spetsialiseerumist. Liikmesriigid peaksid pakkuma keskkonnakuritegude avastamise, uurimise, nende eest vastutusele võtmise või nendega seotud kohtuasjade lahendamise tegelevate isikute ülesandeid silmas pidades sobivat koolitust. Täitmise tagamise ahela professionaalsuse ja mõjususe maksimeerimiseks peaksid liikmesriigid kaaluma keskkonnakuritegudega tegelemiseks ka spetsiaalsete uurimisüksuste, prokuröride ja kriminaalkohtunike määramist. Kriminaalkohtud võiksid ette näha spetsiaalsed kohtunike kojad. Tehniline oskusteave tuleks teha kättesaadavaks kõigile asjaomastele täitevasutustele.

Muudatusettepanek

(28) Täitmise tagamise ahela toimimise tulemuslikkus sõltub mitmesugustest erioskustest. Kuna keskkonnakuritegudest tulenevate probleemide keerukuse ja selliste kuritegude tehnilise laadi tõttu tuleb rakendada valdkondadevahelist lähenemisviisi, on kõigis asjaomastes pädevates asutustes vaja kõrgetasemelisi õiguslaseid teadmisi, tehnilist oskusteavet **ja finantstoetust** ning kõrgetasemelist koolitust ja spetsialiseerumist. Liikmesriigid peaksid pakkuma keskkonnakuritegude avastamise, uurimise, nende eest vastutusele võtmise või nendega seotud kohtuasjade lahendamise tegelevate isikute ülesandeid silmas pidades sobivat koolitust. Täitmise tagamise ahela professionaalsuse ja mõjususe maksimeerimiseks peaksid liikmesriigid kaaluma keskkonnakuritegudega tegelemiseks ka spetsiaalsete uurimisüksuste, prokuröride ja kriminaalkohtunike määramist. Kriminaalkohtud võiksid ette näha spetsiaalsed kohtunike kojad. Tehniline oskusteave **ja finantstoetus** tuleks teha kättesaadavaks kõigile asjaomastele täitevasutustele.

Muudatusettepanek 40

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 30

Komisjoni ettepanek

(30) Selleks et tagada tulemuslik, integreeritud ja sidus täitmise tagamise süsteem, mis hõlmab haldus-, tsiviil- ja kriminaalõiguslikke meetmeid, peaksid liikmesriigid korraldama sisemist koostööd ja teabevahetust kõigi haldus- ja kriminaalõiguslike täitmise tagamise ahelate osaliste ning karistus- ja parandusmeetmete eest vastutavate isikute vahel. **Kohaldatavate normide kohaselt** peaksid liikmesriigid tegema oma vastavates pädevusvaldkondades koostööd ka ELi asutuste, eelkõige Eurojusti ja Europol kaudu, ning ELi organitega, sealhulgas Euroopa Prokuratuuri ja Euroopa Pettustevastase Ametiga (OLAF).

Muudatusettepanek

(30) Selleks et tagada tulemuslik, integreeritud ja sidus täitmise tagamise süsteem, mis hõlmab haldus-, tsiviil- ja kriminaalõiguslikke meetmeid, peaksid liikmesriigid korraldama sisemist koostööd ja teabevahetust kõigi haldus- ja kriminaalõiguslike täitmise tagamise ahelate osaliste ning karistus- ja parandusmeetmete eest vastutavate isikute vahel. **Võimalikud õigusrikkujad on üldjuhul juriidilised osalejad, kellele omistatakse legitiimsus mitmesuguste ühiskondlike struktuuride alusel, näiteks makstes ettevõtte tulult makse, pakkudes töökohti, mis luuakse valitsuse poliitikastruktuurides, ning poliitiliste kaalutlustega kaasneb väidetavalt oht, et kohtusüsteem ja poliitika kohtlevad selliseid kurjategijaid poolehoiuga^{1a}. Järelevalveasutused võivad olla surve all säilitada head suhted ettevõtetega, mida nad reguleerivad, ja toetada kohalikku majandust^{1b}. Seepärast** peaksid liikmesriigid tegema oma vastavates pädevusvaldkondades koostööd ka ELi asutuste, eelkõige Eurojusti ja Europol kaudu, ning ELi organitega, sealhulgas Euroopa Prokuratuuri ja Euroopa Pettustevastase Ametiga (OLAF), **luues selleks riiklikud kontaktpunktid.**

---

^{1a} Nurse, Angus: *Contemporary Perspectives on Environmental Enforcement International journal of offender therapy and comparative criminology*, 2022-03, Vol.66 (4), lk 327–344.

^{1b} *Environmental and Wildlife Crime in Sweden from 2000 to 2017*, Stassen, Richard; Ceccato, Vania; Favarin, Serena, *Journal of contemporary criminal*

Muudatusettepanek 41

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 30 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(30a) Selleks et liikmesriigid teeksid tihedamat koostööd keskkonnakuritegude valdkonnas, peaks liit kaaluma Euroopa Prokuratuuri volituste laiendamist käesolevas direktiivis määratletud kuritegudele. Euroopa Prokuratuur, kellel on oma pädevused ja volitused koordineerida uurimist ja süüdistuse esitamist piiriüleste juhtumite puhul, on praegu kõige võimekam Euroopa asutus raskemate keskkonnakuritegude vastu võitlemiseks. Seetõttu on vaja laiendada Euroopa Prokuratuuri volitusi, et hõlmata Euroopa Ülemkogu kaudu piiriülese mõõtmega rasked keskkonnakuriteod kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 86 lõikega 4. Euroopa Prokuratuuri keskkonnaosakond saaks seeläbi tegelda piiriülese mõõtmega kuritegudega, mille puhul on ebatõenäoline, et kriminaalõiguslikke meetmeid tugevdatakse traditsiooniliste õiguslase koostöö kanalite kaudu. Selle uue ja laiema ülesande täitmiseks vajab Euroopa Prokuratuur piisavaid vahendeid ja rahastamist, mis on suunatud keskkonnakuritegudele. Direktiivi (EL) 2017/1371 läbivaatamise käigus tuleks teha ettepanek lisada keskkonnakuriteod direktiiviga hõlmatud kuritegude hulka ning laiendada Euroopa Prokuratuuri volitusi rasketele keskkonnakuritegudele.

Muudatusettepanek 42

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 30 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(30b) Selleks et tagada liidu territooriumil raskete keskkonnakuritegude uurimise, nende eest süüdistuse esitamise ja nende eest karistuste määramise piisav, tõhus ja veenev tase, on vaja liidu kriminaalõigust veelgi ühtlustada. Selleks peaks komisjon ühe aasta jooksul alates direktiivi jõustumisest esitama analüüsi ja ettepanekud selle kohta, kuidas seda saavutada, tugevdades Eurojusti ja Europolit rolli, samuti tehes seda koos liidu asutustega, sealhulgas Euroopa Prokuratuuri ja Euroopa Pettustevastase Ametiga (OLAF) ning keskkonnakuritegudele spetsialiseerunud üksustega.

Muudatusettepanek 43

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 31 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(31a) Pidades silmas keskkonnakuritegevuse üleilmset mõju ja piiriülest olemust, peaksid liit ja selle liikmesriigid muutma keskkonnakuritegevuse vastase võitluse strateegiliseks poliitiliseks prioriteediks rahvusvahelise õigusosalase koostöö valdkonnas, samuti ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste institutsioonides ja konverentsil, eelkõige edendades mitmepoolsete keskkonnakokkulepete järgimist kriminaalsanktsioonide kehtestamise ning keskkonnakuritegude alaste parimate tavade ja andmete vahetamise abil. Selline rahvusvaheline lähenemisviis

keskkonnakuritegudele peaks hõlmama ka Rahvusvahelise Kriminaalkohtu kohtualluvuse laiendamist ökotsiidile, ning liidul ja selle liikmesriikidel on sellega seoses oluline roll ja vastutus.

Muudatusettepanek 44

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 32

Komisjoni ettepanek

(32) Käesolevas direktiivis osutatud kuritegude tulemuslikuks tõkestamiseks on vaja, et liikmesriikide pädevad asutused koguksid täpseid, järjepidevaid ja võrreldavaid andmeid keskkonnakuritegude ulatuse ja suundumuste ning nende vastu võitlemiseks tehtavate jõupingutuste ja tulemuste kohta. Neid andmeid tuleks kasutada statistika koostamiseks, et toetada täitmise tagamise operatiivset ja strateegilist planeerimist, ning kodanike teavitamiseks. Liikmesriigid peaksid keskkonnakuritegude kohta koguma ja komisjonile esitama asjakohaseid statistilisi andmeid. **Komisjon** peaks liikmesriikide edastatud andmete põhjal korrapäraselt tulemusi hindama ja avaldama.

Muudatusettepanek

(32) Käesolevas direktiivis osutatud kuritegude tulemuslikuks tõkestamiseks on vaja, et liikmesriikide pädevad asutused koguksid täpseid, järjepidevaid ja võrreldavaid andmeid keskkonnakuritegude ulatuse ja suundumuste ning nende vastu võitlemiseks tehtavate jõupingutuste ja tulemuste kohta. Neid andmeid tuleks kasutada statistika koostamiseks, et toetada täitmise tagamise operatiivset ja strateegilist planeerimist, ning kodanike teavitamiseks. Liikmesriigid peaksid keskkonnakuritegude kohta koguma ja komisjonile esitama **ning avalikkusele kättesaadavaks tegema** asjakohaseid statistilisi andmeid, **eelkõige täpsustades rikkumiste toimepanijatele määratavaid karistusi. Kodanikuühiskonna osalejate ja eelkõige keskkonnaalaste valitsusväliste organisatsioonide töö hõlbustamiseks peaksid liikmesriigid looma riiklikul tasandil avaliku platvormi, et koguda andmeid keskkonnakuritegude kohta. Euroopa tasandil** peaks komisjon liikmesriikide edastatud andmete põhjal korrapäraselt tulemusi hindama ja avaldama.

Muudatusettepanek 45

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 33

Komisjoni ettepanek

(33) Käesoleva direktiivi kohaselt keskkonnakuritegude kohta kogutud statistilised andmed peaksid olema liikmesriikide vahel võrreldavad ja kogutud ühiste miinimumstandardite alusel. Käesoleva direktiivi rakendamise ühetaoliste tingimuste tagamiseks tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused määrata kindlaks statistiliste andmete edastamise standardvorm. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011²⁷.

---

²⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

Muudatusettepanek 46

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 33 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(33) Käesoleva direktiivi kohaselt keskkonnakuritegude kohta kogutud statistilised andmed peaksid olema liikmesriikide vahel võrreldavad ja kogutud ühiste miinimumstandardite alusel. Käesoleva direktiivi rakendamise ühetaoliste tingimuste tagamiseks tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused määrata kindlaks statistiliste andmete edastamise standardvorm. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011²⁷. ***Need Euroopa tasandi koondandmed peaksid Eurostati järelevalve all olema kättesaadavad riikide kaupa vastavalt käesoleva direktiivi artikli 21 lõikes 2 osutatud teabekategooriatele.***

---

²⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

Muudatusettepanek

(33a) Komisjon peaks tihedas koostöös liikmesriikidega jälgima kohtusüsteemide suutlikkust keskkonnakuritegusid avastada, ennetada, neile reageerida ja nende eest süüdistusi esitada, samuti teha kindlaks lüngad ning anda teaduspõhiseid ja erialaseid soovitusi ja suuniseid keskkonnakuritegude paremaks avastamiseks, uurimiseks, nende eest

vastutusele võtmiseks ja nende kohta otsuste tegemiseks.

Muudatusettepanek 47

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 1 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Käesoleva direktiiviga kehtestatakse miinimumeeskirjad kuritegude ja karistuste määratlemiseks, et keskkonda tulemuslikumalt kaitsta.

Muudatusettepanek

Käesoleva direktiiviga kehtestatakse miinimumeeskirjad kuritegude ja karistuste määratlemiseks **keskkonnakuritegude osas ning nähakse ette võimalused ja vahendid**, et **võidelda keskkonnakuritegude vastu, aidata kaasa keskkonnaalaste õigusaktide nõuetekohasele rakendamisele ja täitmise tagamisele ning aidata keskkonda, selle vastupanuvõimet ja elujõulisust** tulemuslikumalt kaitsta.

Muudatusettepanek 48

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 1 – lõik 1 – punkt b

Komisjoni ettepanek

b) liikmesriigi selline õigusakt, haldusakt või liikmesriigi pädeva ametiasutuse selline otsus, millega kohaldatakse punktis a osutatud liidu õigusakte.

Muudatusettepanek

b) liikmesriigi selline õigusakt, haldusakt või **-dokument või** liikmesriigi pädeva ametiasutuse selline otsus, millega kohaldatakse punktis a osutatud liidu õigusakte **või liidu strateegilisi algatusi keskkonna vallas.**

Muudatusettepanek 49

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 1 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

Tegevus loetakse liikmesriigi pädeva asutuse loast hoolimata õigusvastaseks juhul, kui luba saadi pettuse teel või

Muudatusettepanek

Tegevus loetakse liikmesriigi pädeva asutuse loast hoolimata õigusvastaseks juhul, kui luba **oli ebaseaduslik või see**

korruptsiooni, väljapressimise või sundimise teel;

saadi pettuse teel või korruptsiooni, väljapressimise või sundimise teel;

Muudatusettepanek 50

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 2

Komisjoni ettepanek

(2) „kaitsealune elupaik“ – liigi elupaik, mille jaoks on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/147/EÜ³⁰ artikli 4 lõike 1 või lõike 2 kohaselt eraldatud kaitseala, ning looduslik elupaik või liigi elupaik, mille jaoks on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ³¹ artikli 4 lõike 4 kohaselt eraldatud erikaitseala;

---

³⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.1.2010, lk 7).

³¹ Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7).

Muudatusettepanek 51

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikli 2 – lõik 1 – punkt 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(2) „kaitsealune elupaik“ – liigi elupaik, mille jaoks on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/147/EÜ³⁰ artikli 4 lõike 1 või lõike 2 kohaselt eraldatud kaitseala, ning looduslik elupaik või liigi elupaik, mille jaoks on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ³¹ artikli 4 lõike 4 kohaselt eraldatud erikaitseala, **või koht, mis on kantud UNESCO maailmapärandi nimekirja;**

---

³⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.1.2010, lk 7).

³¹ Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7).

(2a) „ebaseaduslik metsaraie“ – igasugune metsaraie, millega rikutakse asjaomaseid liidu ja siseriiklikke õigusnorme ja õigusakte ning mis ei piirdu juhtumitega, mis hõlmavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 995/2010 kohaldamisalasse kuuluvaid tooteid või kaupu, sealhulgas

*kohaliku, piirkondliku või riikliku
metsaameti tegevus, millega rikutakse
liidu õigust looduskaitse valdkonnas või
õigust, millega rakendatakse liidu
strateegilist algatust looduskaitse
valdkonnas;*

Muudatusettepanek 52

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 3**

Komisjoni ettepanek

(3) „juriidiline isik“ – iga üksus, kellel on kehtivate siseriiklike õigusaktide kohaselt juriidilise isiku staatus, **välja arvatud riigid või avalik-õiguslikud organid, kes teostavad riigivõimu, ja avalik-õiguslikud rahvusvahelised organisatsioonid;**

Muudatusettepanek

(3) „juriidiline isik“ – iga üksus, kellel on kehtivate siseriiklike õigusaktide kohaselt juriidilise isiku staatus;

Muudatusettepanek 53

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikli 2 – lõik 1 – punkt 5 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(5a) „müügiks pakkumine“, „müük“ ja „kauplemine“ – nõukogu määruse (EÜ) nr 338/97 artikli 2 punktides i, p ja u määratletud tähenduses ning hõlmavad ka internetis toimuvat müügiks pakkumist, müüki ja kauplemist, olenemata veebis vahendusteenuste osutajate ja kauplejate asukohast või elukohast;

Muudatusettepanek 54

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 5 b (uus)**

(5b) „turule laskmine“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 517/2014^{1a} artikli 2 punktis 10 ja määruse (EL) nr XX/XXXX [ELT: palun sisestada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (milles käsitletakse teatavate raadamise ja metsade degradeerumisega seotud kaupade ja toodete Euroopa Liidu turul kättesaadavaks tegemist ja EList eksportimist) number] artikli 2 punktis 10 määratletud tähenduses; see hõlmab ka internetis toimuvat turule laskmist;

---

^{1a} Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta määrus (EL) nr 517/2014 fluoritud kasvuhoonegaaside kohta ja määruse (EÜ) nr 842/2006 kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 150, 20.5.2014, lk 195–230).

Muudatusettepanek 55

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 5 c (uus)

(5c) „planeedi talumispiirid“ – planeedi üheksa elukeskkonna tugisüsteemi, mis on määratletud planeedi taluvuspiiride raamistiku osana: kliimamuutus, biosfääri (funktsionaalne ja geneetiline) terviklikkus, maasüsteemi muutused, magevee kasutamine, biogeokeemilised vood (nt lämmastik ja fosfor), ookeanide hapestumine, stratosfääri osoonikihi kahanemine ja uued üksused^{1a};

---

^{1a}

<https://www.eea.europa.eu/publications/is-europe-living-within-the-planets-limits>

Muudatusettepanek 56

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 5 d (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(5d) „hoolimatus“ – hooletu tähelepanematus tekitatava kahju suhtes, mis oleks selgelt ülemäärane võrreldes eeldatava sotsiaalse ja majandusliku kasuga;

Muudatusettepanek 57

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 5 e (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(5e) „tõsine“ – kahju ulatus, mis hõlmab väga tõsiseid kahjulikke muutusi, häireid või kahjustusi mis tahes keskkonnamelemendile, sealhulgas tõsine mõju inimelule või loodus-, kultuuri- või majandusressurssidele;

Muudatusettepanek 58

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 5 f (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(5f) „laiaulatuslik“ – selline kahju, mis ulatub väljapoole piiratud geograafilist piirkonda, on oma olemuselt püriülene või mille tõttu kannatab terve ökosüsteem või liik või suur hulk inimesi;

Muudatusettepanek 59

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikli 2 – lõik 1 – punkt 5 g (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(5g) „pikaajaline kahju“ – kahju, mis on pöördumatu või mida ei ole võimalik mõistliku aja jooksul loodusliku taastumise teel heastada;

Muudatusettepanek 60

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 5 h (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(5h) „keskkond“ – Maa, selle biosfäär, krüosfäär, litosfäär, hüdroosfäär ja atmosfäär, samuti maailmaruum, sealhulgas ökosüsteemi kõigi biootiliste ja abiootiliste elementide terviklikkus, nende funktsioonid, talitus ja vastastikune koostoime ning Maa kui planeedi taluvuspiirid;

Muudatusettepanek 61

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 5 i (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(5i) „põhimõte „saastaja maksab““ – põhimõte, mille kohaselt saastaja peaks kandma saastega või keskkonnakahjuga seotud kulud, sealhulgas saaste vältimiseks, kontrolliks ja heastamiseks võetud meetmete kulud, samuti kulud, mida saastaja tekitab ühiskonnale;

Muudatusettepanek 62

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 5 j (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(5j) „ökotsiid“ – ebaseaduslikud või hoolimatud teod, mis on toime pandud teadmise ja teadmisega, et on olemas suur tõenäosus, et need teod põhjustavad keskkonnale tõsisid ja ulatuslikku või pikaajalist kahju;

Muudatusettepanek 63

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 5 k (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(5k) „terviseühitsuse põhimõte“ – integreeritud ja ühendav lähenemisviis, mille eesmärk on jätkusuutlikult tasakaalustada ja optimeerida inimeste, loomade, taimede ja ökosüsteemide tervist. Selles tunnistatakse, et inimeste, kodu- ja metsloomade, taimede ja laiema keskkonna, sealhulgas ökosüsteemide tervis on omavahel tihedalt seotud ja üksteisest sõltuv;

Muudatusettepanek 64

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 1 – sissejuhatav osa**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid tagavad, et kuriteona käsitatakse järgmist tegevust, kui see on õigusvastane ja tahtlikult toime pandud:

1. Liikmesriigid tagavad, et kuriteona käsitatakse järgmist tegevust, kui see on õigusvastane ja tahtlikult **või hooletusest või hoolsuskohustuse või teadlikkuse kohustuse eiramisest tulenevalt** toime pandud:

Muudatusettepanek 65

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 1 – punkt a**

Komisjoni ettepanek

(a) teatava koguse materjalide või ainete või ioniseeriva kiirguse juhtimine või heitmine õhku, pinnasesse või vette, mis põhjustab või võib põhjustada inimese surma või **tõsiseid kehavigastusi** või **olulist kahju** õhu, pinnase või vee kvaliteedile või loomadele või taimedele;

Muudatusettepanek

(a) teatava koguse materjalide, **energia** või ainete või ioniseeriva kiirguse juhtimine või heitmine õhku, pinnasesse või vette, mis põhjustab või võib põhjustada inimese surma või **olulist kahju inimese tervisele** või kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või **elurikkusele, ökosüsteemi teenustele ja funktsioonidele, keskkonna vastupanuvõimele ja elujõulisusele**, loomadele või taimedele **vastavalt terviseühtsuse põhimõttele**;

Muudatusettepanek 66

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 1 – punkt b**

Komisjoni ettepanek

(b) sellise toote turulelaskmine, mis keeldu või mõnda muud nõuet rikkudes põhjustab või võib põhjustada toote ulatuslikuma kasutamise tõttu inimese surma või **tõsiseid kehavigastusi** või **olulist kahju** õhu, vee või pinnase kvaliteedile või loomadele või taimedele;

Muudatusettepanek

(b) sellise toote turulelaskmine, mis keeldu või mõnda muud nõuet rikkudes põhjustab või võib põhjustada toote ulatuslikuma kasutamise tõttu inimese surma või **olulist kahju inimese tervisele** või kahju õhu, vee või pinnase kvaliteedile või **elurikkusele, ökosüsteemi teenustele ja funktsioonidele, keskkonna vastupanuvõimele ja elujõulisusele**, loomadele või taimedele;

Muudatusettepanek 67

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 1 – punkt c – lõik 1 – sissejuhatav osa**

Komisjoni ettepanek

(c) ainete tootmine, turule laskmine või kasutamine kas puhasainena, segudes või toodetes, sealhulgas nende lisamine toodetesse, kui

Muudatusettepanek

(c) ainete tootmine, **liidu** turule laskmine, **eksport liidu turult** või kasutamine kas puhasainena, segudes või toodetes, sealhulgas **nende kasutamine tootmisprotsessides ja** nende lisamine toodetesse, kui

Muudatusettepanek 68

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 – lõige 1 – punkt c – lõik 1 – punkt iii

Komisjoni ettepanek

iii) see tegevus ei ole kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1107/2009³⁴ või

---

³⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise ja nõukogu direktiivide 79/117/EMÜ ja 91/414/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 309, 24.11.2009, lk 1–50).

Muudatusettepanek

iii) see tegevus ei ole kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1107/2009³⁴ **või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 396/2005^{34a} või**

---

³⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise ja nõukogu direktiivide 79/117/EMÜ ja 91/414/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 309, 24.11.2009, lk 1–50).

^{34a} ***Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. veebruari 2005. aasta määrus (EÜ) nr 396/2005 taimses ja loomses toidus ja söödas või nende pinnal esinevate pestitsiidide jääkide piirnormide ja nõukogu direktiivi 91/414/EMÜ muutmise kohta (ELT L 70, 16.3.2005, lk 1–16).***

Muudatusettepanek 69

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 – lõige 1 – punkt c – lõik 1 – punkt iv a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

iva) ***see tegevus on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1831/2003^{1a} keelatud või ei ole kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2019/6^{1b};***

---

^{1a} ***Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. septembri 2003. aasta määrus (EÜ) nr 1831/2003 loomasöötades kasutatavate***

söödalisandite kohta (ELT L 268, 18.10.2003, lk 29–43).

^{1b} Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrus (EL) 2019/6, mis käsitleb veterinaarravimeid ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2001/82/EÜ (ELT L 4, 7.1.2019, lk 43–167).

Muudatusettepanek 70

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt c – lõik 1 – punkt iv b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

ivb) see tegevus ei ole kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2009/128/EÜ^{1a};

---

^{1a} Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta direktiiv 2009/128/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse tegevusraamistik pestitsiidide säästva kasutamise saavutamiseks.

Muudatusettepanek 71

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt c – lõik 1 – punkt vi a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

via) see tegevus on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 649/2012 artikli 15 lõike 2 ja V lisa kohaselt keelatud;

Muudatusettepanek 72

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt c – lõik 2

Komisjoni ettepanek

ning see põhjustab või võib põhjustada **inimese surma või tõsiseid kehavigastusi** või **olulist** kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või loomadele või taimedele;

Muudatusettepanek

ning see põhjustab või võib põhjustada **olulist kahju inimeste tervisele** või kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või **elurikkusele, ökosüsteemi teenustele ja funktsioonidele, keskkonna vastupanuvõimele ja elujõulisusele**, loomadele või taimedele;

Muudatusettepanek 73

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 1 – punkt c a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(ca) igasugune Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/852^{1a} nõuete rikkumine;

---

^{1a} Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2017. aasta määrus (EL) 2017/852 elavhõbeda kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1102/2008.

Muudatusettepanek 74

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 1 – punkt c b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(cb) igasugune selliste ainete või saasteainete keskkonda viimine, mis ei vasta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/50/EÜ^{1a} ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/107/EÜ^{1a} nõuetele;

---

^{1a} Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2008. aasta direktiiv 2008/50/EÜ välisõhu kvaliteedi ja Euroopa õhu puhtamaks muutmise kohta.

^{1b} Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2004/107/EÜ, 15. detsember 2004, arseeni, kaadmiumi, elavhõbeda, nikli ja polütsükliliste aromaatsete süsivesinike sisalduse kohta välisõhus.

Muudatusettepanek 75

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 1 – punkt c c (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(cc) geneetiliselt muundatud organismide tahtlik keskkonda viimine, kasvatamine ja turule laskmine, kui need tegevused ei vasta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2001/18/EÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1829/2003 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2009/41/EÜ sätestatud nõuetele;

Muudatusettepanek 76

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 1 – punkt d a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(da) nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ^{1a} artikli 6 lõikes 3 osutatud kavale või projektile loa andmine või sellise kava või projekti elluviimine, ilma et oleks asjakohaselt hinnatud selle mõju ala kaitse-eesmärkidele, millele on osutatud selles artiklis;

---

^{1a} Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta.

Muudatusettepanek 77

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 – lõige 1 – punkt d b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(db) ilma direktiivi 2000/60/EÜ^{1a} artikli 4 lõikes 7 sätestatud erandi tingimuste täitmiseta kavale või projektile loa andmine või selle elluviimine;

---

^{1a} Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiiv 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik.

Muudatusettepanek 78

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 – lõige 1 – punkt e – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(e) jäätmete kogumine, vedamine, taaskasutamine või lõpladustamine, nimetatud protsesside järelevalve ning lõpladustamiskohtade järelhooldus, kaasa arvatud toimingud, mida teevad vahendajad või maaklerid (jäätmehooldus), kui õigusvastane tegevus

(e) jäätmete kogumine, vedamine, **käitlemine**, taaskasutamine või lõpladustamine, nimetatud protsesside järelevalve ning lõpladustamiskohtade järelhooldus, kaasa arvatud toimingud, mida teevad vahendajad või maaklerid (jäätmehooldus), kui õigusvastane tegevus

Muudatusettepanek 79

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 – lõige 1 – punkt e – alapunkt i

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

i) on seotud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/98/EÜ³⁹ artikli 3 punktis 2 määratletud ohtlike jäätmetega **ja hõlmab neid jäätmeid arvestatavas koguses**;

i) on seotud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/98/EÜ artikli 3 punktis 2 määratletud ohtlike jäätmetega³⁹;

---

³⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks teatud direktiivid (ELT L 312, 22.11.2008, lk 3–30).

---

³⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks teatud direktiivid (ELT L 312, 22.11.2008, lk 3–30).

Muudatusettepanek 80

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 – lõige 1 – punkt e – alapunkt ii

Komisjoni ettepanek

ii) on seotud muude kui punktis i nimetatud jäätmetega ning põhjustab või võib põhjustada inimese surma või **tõsiseid kehavigastusi või olulist kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või loomadele või taimedele;**

Muudatusettepanek

ii) on seotud muude kui punktis i nimetatud jäätmetega ning põhjustab või võib põhjustada inimese surma või **olulist kahju inimeste tervisele või kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või elurikkusele, ökosüsteemi teenustele ja funktsioonidele, keskkonna vastupanuvõimele ja elujõulisusele, loomadele või taimedele;**

Muudatusettepanek 81

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 – lõige 1 – punkt h

Komisjoni ettepanek

(h) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2005/35/EÜ⁴² (mis käsitleb laevade põhjustatud merereostust ning karistuste kehtestamist merereostusega seotud rikkumiste eest) artikli 4 lõikes 1 osutatud saasteainete merreheitmine laevadelt kõnealuse direktiivi artikli 3 lõikes 1 osutatud aladel, tingimusel et laevadelt pärinevate saasteainete merreheitmine ei vasta kõnealuse direktiivi artiklis 5 sätestatud eranditele; **seda sätet ei kohaldata üksikjuhtudel, kui laevalt pärinevate saasteainete merreheitmisega ei põhjustata vee kvaliteedi halvenemist,**

Muudatusettepanek

(h) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi **2008/56/EÜ artikli 3 lõikes 2 määratletud ja/või direktiivi** 2005/35/EÜ⁴² (mis käsitleb laevade põhjustatud merereostust ning karistuste kehtestamist merereostusega seotud rikkumiste eest) artikli 4 lõikes 1 osutatud saasteainete merreheitmine laevadelt kõnealuse direktiivi artikli 3 lõikes 1 osutatud aladel, tingimusel et laevadelt pärinevate saasteainete merreheitmine ei vasta kõnealuse direktiivi artiklis 5 sätestatud eranditele;

välja arvatud juhul, kui sama õigusrikkuja toime pandud korduvad juhtumid üheskoos põhjustavad vee kvaliteedi halvenemise;

---

⁴² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. septembri 2005. aasta direktiiv 2005/35/EÜ, mis käsitleb laevade põhjustatud merereostust ning karistuste kehtestamist merereostusega seotud rikkumiste eest (ELT L 255, 30.9.2005, lk 11–21).

---

⁴² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. septembri 2005. aasta direktiiv 2005/35/EÜ, mis käsitleb laevade põhjustatud merereostust ning karistuste kehtestamist merereostusega seotud rikkumiste eest (ELT L 255, 30.9.2005, lk 11–21).

Muudatusettepanek 82

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 – lõige 1 – punkt i

Komisjoni ettepanek

(i) sellise rajatise paigaldamine, käitamine või demonteerimine, kus toimub ohtlik tegevus või kus ladustatakse või kasutatakse ohtlikke aineid, valmistisi või saasteaineid, mis kuuluvad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/18/EL⁴³, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/75/EL⁴⁴ või Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/30/EL⁴⁵ kohaldamisalasse ja mis põhjustavad või võivad põhjustada inimese surma või ***tõsiseid kehavigastusi*** või olulist kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või loomadele või taimedele;

---

⁴³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta direktiiv 2012/18/EL ohtlike ainetega seotud suurõnnetuse ohu ohjeldamise ning nõukogu direktiivi 96/82/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 197, 24.7.2012,

Muudatusettepanek

(i) sellise rajatise paigaldamine, käitamine või demonteerimine, kus toimub ohtlik tegevus või kus ladustatakse või kasutatakse ohtlikke aineid, valmistisi või saasteaineid, mis kuuluvad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/18/EL⁴³, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/75/EL⁴⁴ või Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/30/EL⁴⁵ kohaldamisalasse ja mis põhjustavad või võivad põhjustada inimese surma või ***olulist kahju inimeste tervisele*** või olulist kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või ***elurikkusele, ökosüsteemi teenustele ja funktsioonidele, keskkonna vastupanuvõimele ja elujõulisusele***, loomadele või taimedele;

---

⁴³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta direktiiv 2012/18/EL ohtlike ainetega seotud suurõnnetuse ohu ohjeldamise ning nõukogu direktiivi 96/82/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 197, 24.7.2012,

lk 1–37).

⁴⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta direktiiv 2010/75/EL tööstusheidete kohta (saastuse kompleksne vältimine ja kontroll) (ELT L 334, 17.12.2010, lk 17–119).

⁴⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/30/EL, milles käsitletakse avamere nafta- ja gaasiammutamisprotsesside ohutust ja millega muudetakse direktiivi 2004/35/EÜ (ELT L 178, 28.6.2013, lk 66–106).

Muudatusettepanek 83

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 – lõige 1 – punkt j

Komisjoni ettepanek

(j) nõukogu direktiivi 2013/59/Euratom,⁴⁶ nõukogu direktiivi 2014/87/Euratom⁴⁷ või nõukogu direktiivi 2013/51/Euratom⁴⁸ kohaldamisalasse kuuluva radioaktiivse materjali valmistamine, tootmine, töötlemine, käitlemine, kasutamine, hoidmine, ladustamine, transportimine, importimine, eksportimine või lõpphoiustamine, mis põhjustab või võib põhjustada inimese surma või **tõsiseid kehavigastusi** või olulist kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või loomadele või taimedele;

---

⁴⁶ Nõukogu 5. detsembri 2013. aasta direktiiv 2013/59/Euratom, millega kehtestatakse põhilised ohutusnormid kaitseks ioniseeriva kiirgusega kiiritamisest tulenevate ohtude eest ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom ning 2003/122/Euratom

lk 1–37).

⁴⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta direktiiv 2010/75/EL tööstusheidete kohta (saastuse kompleksne vältimine ja kontroll) (ELT L 334, 17.12.2010, lk 17–119).

⁴⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/30/EL, milles käsitletakse avamere nafta- ja gaasiammutamisprotsesside ohutust ja millega muudetakse direktiivi 2004/35/EÜ (ELT L 178, 28.6.2013, lk 66–106).

Muudatusettepanek

(j) nõukogu direktiivi 2013/59/Euratom⁴⁶, nõukogu direktiivi 2014/87/Euratom⁴⁷ või nõukogu direktiivi 2013/51/Euratom⁴⁸ kohaldamisalasse kuuluva radioaktiivse materjali valmistamine, tootmine, töötlemine, käitlemine, kasutamine, hoidmine, ladustamine, transportimine, importimine, eksportimine või lõpphoiustamine, mis põhjustab või võib põhjustada inimese surma või **olulist kahju inimeste tervisele** või olulist kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või **elurikkusele, ökosüsteemi teenustele ja funktsioonidele, keskkonna vastupanuvõimele ja elujõulisusele** loomadele või taimedele;

---

⁴⁶ Nõukogu 5. detsembri 2013. aasta direktiiv 2013/59/Euratom, millega kehtestatakse põhilised ohutusnormid kaitseks ioniseeriva kiirgusega kiiritamisest tulenevate ohtude eest ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom ning 2003/122/Euratom

(ELT L 13, 17.1.2014, lk 1–73).

⁴⁷ Nõukogu 8. juuli 2014. aasta direktiiv 2014/87/Euratom, millega muudetakse direktiivi 2009/71/Euratom, millega luuakse tuumaseadmete tuumaohutust käsitlev ühenduse raamistik (ELT L 219, 25.7.2014, lk 42–52).

⁴⁸ Nõukogu 22. oktoobri 2013. aasta direktiiv 2013/51/Euratom, millega määratakse kindlaks nõuded elanikkonna tervise kaitsmiseks olmevees sisalduvate radioaktiivsete ainete eest (ELT L 296, 7.11.2013, lk 12–21).

(ELT L 13, 17.1.2014, lk 1–73).

⁴⁷ Nõukogu 8. juuli 2014. aasta direktiiv 2014/87/Euratom, millega muudetakse direktiivi 2009/71/Euratom, millega luuakse tuumaseadmete tuumaohutust käsitlev ühenduse raamistik (ELT L 219, 25.7.2014, lk 42–52).

⁴⁸ Nõukogu 22. oktoobri 2013. aasta direktiiv 2013/51/Euratom, millega määratakse kindlaks nõuded elanikkonna tervise kaitsmiseks olmevees sisalduvate radioaktiivsete ainete eest (ELT L 296, 7.11.2013, lk 12–21).

Muudatusettepanek 84

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 – lõige 1 – punkt k

Komisjoni ettepanek

(k) pinna- või põhjavee võtmine, *mis põhjustab* või võib põhjustada olulist kahju *pinnaveekogude ökoloogilisele seisundile* või *potentsiaalile* või *põhjaveekogumite kvantitatiivsele seisundile*;

Muudatusettepanek

(k) pinna- või põhjavee võtmine, *mille tõttu ületab pikaajaline aasta keskmine veevõtumäär olemasolevat põhjaveeressurssi, või põhjaveekogumist vee võtmine või selle inimtekkeline muutmine, mis võib põhjustada sellega seotud pinnavee seisundi olulist halvenemist või olulist kahju maismaaökosüsteemidele, mis sõltuvad otseselt põhjaveekogumist, või voolusuuna muutmine, mis põhjustab soolase vee või muust sissetungist tingitud veetaseme muutusi ning osutab pidevale ja selgelt inimtegevusest põhjustatud tendentsile voolusuunas, mis tõenäoliselt võiks niisugust sissevoolu põhjustada*;

Muudatusettepanek 85

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 – lõige 1 – punkt k a (uus)

ka) tõsine rikkumine Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1224/2009^{1a} artikli 90 tähenduses;

---

^{1a} Nõukogu 20. novembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1224/2009, millega luuakse ühenduse kontrollisüsteem ühise kalanduspoliitika eeskirjade järgimise tagamiseks, muudetakse määrusi (EÜ) nr 847/96, (EÜ) nr 2371/2002, (EÜ) nr 811/2004, (EÜ) nr 768/2005, (EÜ) nr 2115/2005, (EÜ) nr 2166/2005, (EÜ) nr 388/2006, (EÜ) nr 509/2007, (EÜ) nr 676/2007, (EÜ) nr 1098/2007, (EÜ) nr 1300/2008, (EÜ) nr 1342/2008 ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EMÜ) nr 2847/93, (EÜ) nr 1627/94 ja (EÜ) nr 1966/2006 (ELT L 343, 22.12.2009, lk 1).

Muudatusettepanek 86

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 – lõige 1 – punkt l

Komisjoni ettepanek

(l) nõukogu **direktiivi 92/43/EMÜ⁴⁹ IV ja V** lisas loetletud looduslike looma- või taimeliikide isendi või isendite (**kui V** lisas loetletud liikide suhtes kohaldatakse samu meetmeid kui IV lisas loetletud liikide suhtes) **ja** Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/147/EÜ⁵⁰ artiklis 1 osutatud liikide tapmine, hävitamine, äravõtmine, omamine, müük või müügiks pakkumine, **v.a juhul, kui tegemist ei ole arvestatava kogusega;**

---

⁴⁹ Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku

Muudatusettepanek

(l) nõukogu **määruse (EÜ) nr 338/97 A, B ja C** lisas loetletud looduslike looma- või taimeliikide isendi või isendite, **nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ⁴⁹ IV ja V** lisas loetletud liikide (**kui liikide populatsiooni** suhtes kohaldatakse samu meetmeid kui IV lisas loetletud liikide **või populatsioonide** suhtes) **ning** Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/147/EÜ⁵⁰ artiklis 1 osutatud liikide tapmine, hävitamine, äravõtmine, omamine, müük või müügiks pakkumine;

---

⁴⁹ Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku

kaitse kohta (ELT L 206, 22.7.1992, lk 7–50).

⁵⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.1.2010, lk 7–25).

kaitse kohta (ELT L 206, 22.7.1992, lk 7–50).

⁵⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.1.2010, lk 7–25).

Muudatusettepanek 87

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 – lõige 1 – punkt l a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(la) selliste loomade heaolu nõuete täitmata jätmine, mis on sätestatud ELi toimimise lepingu II jaotise artiklis 13 ning mida on üksikasjalikumalt kirjeldatud mets-, põllumajandus-, katse- ja lemmikloomi käsitlevates liidu, riiklikes ja piirkondlikes õigusaktides, pöörates erilist tähelepanu vabadusele mitte kannatada nälga ja janu, vabadusele mitte tunda ebamugavust, vabadusele mitte kannatada valu, vigastuste ja haiguste käes, vabadus käituda loomupäraselt ning olla vaba hirmust ja stressist; sealhulgas võttes arvesse liidu eriõigusakte, milles käsitletakse munakanade^{1a}, lihakanade^{1b}, sigade^{1c} ja vasikate^{1d} heaolu, loomade kaitset vedamise ja sellega seonduvate toimingute ajal^{1e} ja loomade kaitset surmamisel^{1f}; raskendava asjaoluna võetakse arvesse julmust või loomadele välditava valu, stressi ja kannatuste tekitamist;

---

^{1a} Nõukogu 19. juuli 1999. aasta direktiiv 1999/74/EÜ, millega sätestatakse munakanade kaitse miinimumnõuded.

^{1b} Nõukogu 28. juuni 2007. aasta direktiiv 2007/43/EÜ, millega sätestatakse lihakanade kaitse miinimumeeskirjad.

^{1c} Nõukogu 18. detsembri 2008. aasta direktiiv 2008/120/EÜ, milles sätestatakse

sigade kaitse miinimumnõuded.

^{1d} Nõukogu 18. detsembri 2008. aasta direktiiv 2008/119/EÜ, milles sätestatakse vasikate kaitse miinimumnõuded.

^{1e} Nõukogu 22. detsembri 2004. aasta määrus (EÜ) nr 1/2005, mis käsitleb loomade kaitset vedamise ja sellega seonduvate toimingute ajal.

^{1f} Nõukogu 24. septembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1099/2009 loomade kaitse kohta surmamisel.

Muudatusettepanek 88

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 1 – punkt l b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(lb) antibiootikumide põhjendamatu ja süstemaatiline väljakirjutamine, millel on negatiivne mõju antimikroobikumiresistentsusele inimeste ja loomade tervise ning ökosüsteemide seisukohast kooskõlas terviseühtsuse põhimõttega;

Muudatusettepanek 89

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 1 – punkt m

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(m) kauplemine nõukogu määruse (EÜ) nr 338/97⁵¹ A ja B lisas loetletud looduslike looma- või taimeliikide või nende osade või neist saaduga, **v.a juhul, kui tegemist ei ole arvestatava kogusega;**

(m) kauplemine nõukogu määruse (EÜ) nr 338/97⁵¹ A ja B **lisan ning üksnes impordi korral C** lisas loetletud looduslike looma- või taimeliikide või nende osade või neist saaduga;

⁵¹ Nõukogu 9. detsembri 1996. aasta määrus (EÜ) nr 338/97 looduslike looma- ja taimeliikide kaitse kohta nendega kauplemise reguleerimise teel (EÜT L 61,

⁵¹ Nõukogu 9. detsembri 1996. aasta määrus (EÜ) nr 338/97 looduslike looma- ja taimeliikide kaitse kohta nendega kauplemise reguleerimise teel (EÜT L 61,

3.3.1997, lk 1).

3.3.1997, lk 1).

Muudatusettepanek 90

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 – lõige 1 – punkt n

Komisjoni ettepanek

(n) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 995/2010⁵² kohaldamisalasse kuuluva ebaseaduslikult üles töötatud puidu või ebaseaduslikult üles töötatud puidust valmistatud puittoodete liidu turule laskmine või kättesaadavaks tegemine, *v.a juhul, kui tegemist ei ole arvestatava kogusega*; [Kui enne käesolevat direktiivi võetakse vastu määrus, milles käsitletakse teatavate raadamise ja metsade degradeerumisega seotud kaupade ja toodete liidu turul kättesaadavaks tegemist ja liidust eksportimist ning millega tunnistatakse määrus (EL) nr 995/2010 kehtetuks, asendatakse punkt n kõnealuse määruse *artikli* 3 kohaldamisalasse kuuluva kuriteoga.]

---

⁵² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. oktoobri 2010. aasta määrus (EL) nr 995/2010, milles sätestatakse puitu ja puittooteid turule laskvate ettevõtjate kohustused (ELT L 295, 12.11.2010, lk 23–34).

Muudatusettepanek 91

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 – lõige 1 – punkt n a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(n) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 995/2010⁵² kohaldamisalasse kuuluva ebaseaduslikult üles töötatud puidu või ebaseaduslikult üles töötatud puidust valmistatud puittoodete liidu turule laskmine või kättesaadavaks tegemine; [Kui enne käesolevat direktiivi võetakse vastu määrus, milles käsitletakse teatavate raadamise ja metsade degradeerumisega seotud kaupade ja toodete liidu turul kättesaadavaks tegemist ja liidust eksportimist ning millega tunnistatakse määrus (EL) nr 995/2010 kehtetuks, asendatakse punkt n kõnealuse määruse *artiklite* 3, 3a, 4 ja 4a kohaldamisalasse kuuluva kuriteoga.]

---

⁵² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. oktoobri 2010. aasta määrus (EL) nr 995/2010, milles sätestatakse puitu ja puittooteid turule laskvate ettevõtjate kohustused (ELT L 295, 12.11.2010, lk 23–34).

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 2021/2116^{1a} kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 2021/2116^{1b};

---

^{1a} Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/2116, 2. detsember 2021, mis käsitleb ühise põllumajanduspoliitika rahastamist, haldamist ja seiret ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1306/2013.

^{1b} Tegevuste ja tingimustega seotud õigusnormid, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/2115, millega kehtestatakse liikmesriikide koostatavate Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) rahastatavate ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavade (ÜPP strateegiakavad) toetamise reeglid.

Muudatusettepanek 92

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 1 – punkt n b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(nb) ebaseaduslik metsaraie;

Muudatusettepanek 93

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 1 – punkt o**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(o) igasugune tegevus, mis põhjustab kaitsealuse elupaiga seisundi märkimisväärset halvenemist direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõike 2

(o) igasugune tegevus, mis põhjustab kaitsealuse elupaiga seisundi märkimisväärset halvenemist direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõike 2

tähenduses, *kui selline halvenemine on märkimisväärne*;

tähenduses *või sellise liigi olulist häirimist, mille jaoks ala on määratud, või mis tahes muu ala, kus rakendatakse ELi elurikkuse strateegiat aastani 2030 või looduse taastamist käsitlevat liidu õigust*;

Muudatusettepanek 94

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 1 – punkt p – alapunkt ii**

Komisjoni ettepanek

ii) tegevusega rikutakse määruse (EL) nr 1143/2014 artikli 8 alusel välja antud loa või artikli 9 alusel antud volituse tingimust ja tegevus põhjustab või võib põhjustada inimese surma või *tõsiseid kehavigastusi või olulist* kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või loomadele või taimedele;

Muudatusettepanek

ii) tegevusega rikutakse määruse (EL) nr 1143/2014 artikli 8 alusel välja antud loa või artikli 9 alusel antud volituse tingimust ja tegevus põhjustab või võib põhjustada inimese surma või *kahju inimeste tervisele või kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või elurikkusele, ökosüsteemi teenustele ja funktsioonidele, keskkonna vastupanuvõimele ja elujõulisusele*, loomadele või taimedele;

Muudatusettepanek 95

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 1 – punkt r a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(ra) artikli 2 punktis 5c ja artikli 3 lõikes 2a määratletud ökotsiid.

Muudatusettepanek 96

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 1 – punkt r b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(rb) oluline keskkonnakahju avaliku või erasektori investeeringute korral, kui eiratakse oluliselt põhimõtet „ei kahjusta oluliselt“ taksonoomiamääruse artikli 17

tähenduses;

Muudatusettepanek 97

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 1 – punkt r c (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(re) metsadele keskkonnakahju tekitamine, sealhulgas tahtlikult või hooletusest metsatulekahju põhjustamine, ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiivi (EL) 2018/2001 (taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (uuesti sõnastatud)) artikli 29 kohaste säästlikkuse kriteeriumide mittetäitmine;

Muudatusettepanek 98

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 1 – punkt r d (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(rd) äriühingute kestlikkusalase hoolsuskohustuse direktiivis (2022/0051(COD)) ja äriühingute kestlikkusaruandluse direktiivis (2021/0104(COD)) sätestatud standardite rikkumine;

Muudatusettepanek 99

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 1 – punkt r e (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(re) keskkonnale kahju tekitamine nagu on määratletud direktiivis 2004/35/EÜ keskkonnastatusest keskkonnakahjustuste ärahoidmise ja

parandamise kohta;

Muudatusettepanek 100

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 1 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1a. Liikmesriigid tagavad, et kuriteona käsitatakse järgmist tegevust:

(a) tegevus, millega avaldatakse negatiivset mõju kliimale või keskkonnale, sealhulgas veele, õhule, pinnasele, elurikkusele, elupaikadele, ökosüsteemi teenustele ja funktsioonidele või nende elujõulisusele, vastupanuvõimele ja vastastikkusele koostoimele või inimeste ja loomade tervisele või heaolule, kusjuures kuriteo raskusastet hinnatakse tekitatud kahju alusel; ning

(b) tegevus, mis tekitab ohu, et keskkonnale või asjaomastele inimõigustele tekitatakse otseselt või kaudselt olulist kahju. Teadlikkust sellest, et tegevus võib põhjustada olulise kahju või põhjustab selle tõenäoliselt, tuleks pidada raskendavaks asjaoluks.

Muudatusettepanek 101

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 2**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2. Liikmesriigid tagavad, et ***lõike 1 punktides a, b, c, d, e, f, h, i, j, k, m, n, punkti p alapunktis ii ning punktides q ja r*** osutatud tegevust käsitatakse samuti kuriteona, kui see on toime pandud ***vähemalt raske*** hooletuse tõttu.

2. Liikmesriigid tagavad, et ***lõikes 1*** osutatud tegevust käsitatakse samuti kuriteona, kui see on toime pandud hooletuse tõttu.

Muudatusettepanek 102

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 – lõige 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2a. Liikmesriike kutsutakse tungivalt üles kehtestama oma kohtualluvuse ökotsüüdi kuriteo suhtes artikli 3 lõigetes 1 ja 2 nimetatud kõige raskemate kuritegude puhul, st õigusvastase või hooletu teo puhul, mis pandi toime teadmisesega, et on olemas märkimisväärne tõenäosus, et selline tegevus põhjustab keskkonnale tõsist ja kas ulatuslikku või pikaajalist kahju.

Muudatusettepanek 103

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 – lõige 3 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

3. Liikmesriigid tagavad, et nende siseriiklikes õigusaktides määratakse kindlaks, et **lõike 1 punktides a–e, i, j, k ja p** osutatud kuritegude uurimisel, nende eest süüdistuse esitamisel **ja nendega seotud kohtuasjade lahendamisel** võetakse selle hindamisel, kas kahju või tõenäoline kahju on oluline, vajaduse korral arvesse järgmisi elemente:

3. Liikmesriigid tagavad, et nende siseriiklikes õigusaktides määratakse kindlaks, et **lõigetes 1 ja 1a** osutatud kuritegude uurimisel **ja** nende eest süüdistuse esitamisel võetakse selle hindamisel, kas kahju või tõenäoline kahju on oluline, vajaduse korral arvesse järgmisi elemente:

Muudatusettepanek 104

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 – lõige 3 – punkt c

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(c) kahju raskusaste;

(c) kahju raskusaste, **mida hinnatakse põhimõtte „saastaja maksab“ alusel ja üksnes kohtulikuks kasutamiseks loodud nomenklatuuri alusel, milles kirjeldatakse osutatud ökosüsteemi teenuste või**

funktsioonide ökoloogilist, sotsiaalset või rahalist väärtust, täielikult või osaliselt kadunud keskkonnaalast vastupanuvõimet või elujõulisust, samuti mõjutatud või tapetud looduslike liikide isendite ökoloogilist, sotsiaalset ja rahalist väärtust;

Muudatusettepanek 105

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 3 – punkt d**

Komisjoni ettepanek

(d) kahju levik;

Muudatusettepanek

(d) kahju levik, *mida hinnatakse põhimõtte „saastaja maksab“ alusel ja üksnes kohtulikuks kasutamiseks loodud nomenklatuuri alusel, milles kirjeldatakse ökosüsteemi teenuseid või funktsioone, täielikult või osaliselt kadunud keskkonnaalast vastupanuvõimet või elujõulisust, samuti mõjutatud või tapetud looduslike liikide isendite ökoloogilist, sotsiaalset ja rahalist väärtust;*

Muudatusettepanek 106

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 3 – punkt e a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(ea) *kuriteo toimepanemisest saadud rahalise kasu suurus, sealhulgas nõuete täitmise seotud hinnangulised kulud;*

Muudatusettepanek 107

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 3 – punkt e b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(eb) *mõjutatud liigi, populatsiooni või*

Muudatusettepanek 108

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 3 – punkt e c (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(ec) kas mõju või tõenäoline mõju keskkonnale on vastuvõetamatu, võttes arvesse keskkonnakaitse taset, mida asjaomase liidu õigusaktiga soovitakse tagada;

Muudatusettepanek 109

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 3 – punkt e d (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(ed) rikkumise või mittevastavuse kestus;

Muudatusettepanek 110

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 4 – sissejuhatav osa**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

4. Liikmesriigid tagavad, et nende siseriiklikes õigusaktides määratakse kindlaks, et **lõike 1 punktides a–e, i, j, k ja p** osutatud kuritegude uurimisel, nende eest süüdistuse esitamisel ja nendega seotud kohtuasjade lahendamisel võetakse selle hindamisel, kas tegevus võib kahjustada õhu, pinnase või vee kvaliteeti või loomi või taimi, arvesse järgmisi elemente:

4. Liikmesriigid tagavad, et nende siseriiklikes õigusaktides määratakse kindlaks, et **lõikes 1** osutatud kuritegude uurimisel, nende eest süüdistuse esitamisel ja nendega seotud kohtuasjade lahendamisel võetakse selle hindamisel, kas tegevus võib kahjustada õhu, pinnase või vee kvaliteeti või loomi või taimi, arvesse **asjakohasel juhul** järgmisi elemente:

Muudatusettepanek 111

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 – lõige 4 – punkt a

Komisjoni ettepanek

(a) tegevus on seotud toiminguga, mida peetakse riskantseks või ohtlikuks ning milleks on vaja luba, mida ei ole saadud või mida ei ole järgitud;

Muudatusettepanek

(a) tegevus on seotud toiminguga, mida peetakse riskantseks või ohtlikuks ning milleks on vaja luba, mida ei ole saadud, ***mida ei ole ajakohastatud*** või mida ei ole järgitud;

Muudatusettepanek 112

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 – lõige 4 – punkt b a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(ba) rikkumise või mittevastavuse kestus;

Muudatusettepanek 113

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 – lõige 4 – punkt c a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(ca) tagajärjed inimeste tervisele ja inimõiguste rikkumise laad;

Muudatusettepanek 114

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 – lõige 4 – punkt c b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(cb) kas vee kvaliteedi või kvantiteedi kahjustamine on põhjustanud veekogu seisundi halvenemise, nagu määratletud viimases vesikondade majandamiskavas vastavalt direktiivi 2000/60/EÜ^{1a} V lisas

esitatud teabele.

---

*1a Euroopa Parlamendi ja nõukogu
23. oktoobri 2000. aasta
direktiiv 2000/60/EÜ, millega
kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane
tegevusraamistik (EÜT L 327, 22.12.2000,
lk 1–73).*

Muudatusettepanek 115

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 5 – sissejuhatav osa**

Komisjoni ettepanek

5. Liikmesriigid tagavad, et nende siseriiklikes õigusaktides määratakse kindlaks, et lõike 1 punktides e, f, l, m ja n osutatud kuritegude uurimisel, nende eest süüdistuse esitamisel ja nendega seotud kohtuasjade lahendamisel võetakse selle hindamisel, kas tegemist on või ei ole arvestatava kogusega, arvesse järgmisi elemente:

Muudatusettepanek

5. Liikmesriigid tagavad, et nende siseriiklikes õigusaktides määratakse kindlaks, et lõike 1 punktides e, f, l, m ja n osutatud kuritegude uurimisel, nende eest süüdistuse esitamisel ja nendega seotud kohtuasjade lahendamisel võetakse selle hindamisel, kas tegemist on või ei ole arvestatava kogusega, arvesse **asjakohasel juhul** järgmisi elemente:

Muudatusettepanek 116

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 5 – punkt b**

Komisjoni ettepanek

(b) ulatus, mil määral ületatakse regulatiivset künnist, väärtust või muud kohustuslikku parameetrit;

Muudatusettepanek

(b) ulatus, mil määral ületatakse regulatiivset künnist, väärtust või muud kohustuslikku parameetrit **või ohtlikkuse ja toksilisuse künnist**;

Muudatusettepanek 117

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 5 – punkt c**

Komisjoni ettepanek

(c) asjaomase looma- või taimeliigi kaitsestaatus;

Muudatusettepanek

(c) asjaomase looma- või taimeliigi **populatsioon**i kaitsestaatus;

Muudatusettepanek 118

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 5 – punkt c a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(ca) asjaomase ala või liigi kaitsetase;

Muudatusettepanek 119

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 5 – punkt c b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(cb) täielikult või ajutiselt kaotatud ökosüsteemi teenuse ökoloogiline, sotsiaalne ja rahaline väärtus, mida hinnatakse põhimõtte „saastaja maksab“ ja üksnes kohtulikuks kasutamiseks loodud nomenklatuuri alusel;

Muudatusettepanek 120

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 5 – punkt d a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(da) ökosüsteemis, sealhulgas pinnases, talletatud ja kahju tekkimise tagajärjel atmosfääri paisatud süsiniku ökoloogiline, sotsiaalne ja rahaline väärtus, mida hinnatakse põhimõtte „saastaja maksab“ ja üksnes kohtulikuks kasutamiseks loodud nomenklatuuri alusel;

Muudatusettepanek 121

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 5 – punkt d b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(db) kuriteo toimepanemisest saadud rahalise kasu potentsiaalne suurus, sealhulgas nõuete täitmisega seotud hinnangulised kulud, võttes arvesse põhimõtet „saastaja maksab“;

Muudatusettepanek 122

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 5 – punkt d c (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(dc) asjaolu, kas kuritegu pandi toime kuritegeliku ühenduse raames nõukogu raamotsuse 2008/841/JSK tähenduses või oli see seotud korrupsiooni, pettuse, väljapressimise või sundimisega.

Muudatusettepanek 123

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 5 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

5a. Käesolevas artiklis nimetatud kuritegude puhul ja kooskõlas artikli 25 lõikega 3 tagavad liikmesriigid järjepidevalt, et neid kuritegusid käsitlevaid uusi ja ajakohastatud liidu, riigisiseseid ja piirkondlikke õigusakte võetakse nõuetekohaselt arvesse.

Muudatusettepanek 124

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4 – lõige 1**

Komisjoni ettepanek

1. Liikmesriigid tagavad, et artikli 3 ***lõikes*** 1 osutatud ***kuriteole*** kihutamine, sellele kaasaaitamine ja kuriteokatse oleks karistatav kuriteona.

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid tagavad, et artikli 3 ***lõigetes 1 ja 1a*** osutatud ***kuritegudele*** kihutamine, sellele kaasaaitamine ja kuriteokatse oleks karistatav kuriteona.

Muudatusettepanek 125

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4 – lõige 2**

Komisjoni ettepanek

2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 3 ***lõike*** 1 ***punktides a, b, c, d, e, f, h, i, j, k, m, n, punkti p alapunktis ii ning punktides q*** ja ***r*** nimetatud kuritegude toimepanemise katse on kriminaalkorras karistatav, kui see katse on tehtud tahtlikult.

Muudatusettepanek

2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 3 ***lõigetes 1 ja 1a*** nimetatud kuritegude toimepanemise katse on kriminaalkorras karistatav, kui see katse on tehtud tahtlikult.

Muudatusettepanek 126

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 5 – lõige 1 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1a. Liikmesriigid tagavad, et ettevõtjate tegevjuhile või muule kõrgema juhtorgani liikmele saab esitada eraldiseisva süüdistuse füüsilise isikuna, kui ta on toime pannud artiklites 3 ja 4 osutatud kuriteo, olenemata sellest, kas ettevõtjale kui juriidilisele isikule on süüdistus esitatud.

Muudatusettepanek 127

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 5 – lõige 3**

Komisjoni ettepanek

3. **Liikmesriigid** võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 3 lõike 1 punktides a–j, n, q ja r osutatud kuriteod on karistatavad vähemalt kuueaastase maksimaalse vangistusega.

Muudatusettepanek

3. **Kui lõige 2 ei ole kohaldatav**, võtavad **liikmesriigid** vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 3 lõike 1 punktides a–j, n, **nb**, q, r, **rb**, **rc**, **rd**, **re** ja **artikli 3 lõikes 1a** osutatud kuriteod on karistatavad vähemalt kuueaastase maksimaalse vangistusega.

Muudatusettepanek 128

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 5 – lõige 4**

Komisjoni ettepanek

4. **Liikmesriigid** võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 3 lõike 1 punktides k, l, m, o ja p osutatud kuriteod on karistatavad vähemalt neljaaastase maksimaalse vangistusega.

Muudatusettepanek

4. **Kui lõige 2 ei ole kohaldatav** võtavad **liikmesriigid** vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 3 lõike 1 punktides k, **ka**, l, **la**, m, **na**, o ja p osutatud kuriteod on karistatavad vähemalt neljaaastase maksimaalse vangistusega.

Muudatusettepanek 129

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 5 – lõige 4 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

4a. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed vangistusele alternatiivsete meetmete väljatöötamiseks, et keskkonna taastamisele kaasa aidata.

Muudatusettepanek 130

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 5 – lõige 4 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

4b. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et füüsilistele

isikutele, kes on toime pannud artiklites 3 ja 4 osutatud kuriteod, saab määrata proportsionaalse trahvi või vangistuse.

Muudatusettepanek 131

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 5 – lõige 5 – punkt a**

Komisjoni ettepanek

(a) kohustus taastada keskkond teatava ajavahemiku jooksul;

Muudatusettepanek

(a) kohustus taastada keskkond teatava ajavahemiku jooksul, ***katta keskkonna taastamise kulud täies ulatuses ja hüvitada põhimõtte „saastaja maksab“ alusel tekitatud kahju;***

Muudatusettepanek 132

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 5 – lõige 5 – punkt a a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(aa) kohustus katta konfiskeeritud loomade päästekeskusesse või muusse asjakohasesse ajutisse rajatisse paigutamise kulud;

Muudatusettepanek 133

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 5 – lõige 5 – punkt b**

Komisjoni ettepanek

(b) rahatrahvid;

Muudatusettepanek

(b) rahatrahvid, ***mis on proportsionaalsed tekitatud kahju raskuse ja kestusega ning piisavad, et täita karistuslikku ja hoiatavat funktsiooni;***

Muudatusettepanek 134

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 5 – lõige 5 – punkt c

Komisjoni ettepanek

(c) avaliku sektori vahendite saamise võimalusest ajutiselt või alaliselt ilmajätmine, sh hankemenetlustest kõrvalejätmine ning toetustest ja kontsessioonidest ilmajätmine;

Muudatusettepanek

(c) avaliku sektori vahendite saamise võimalusest ajutiselt või alaliselt ilmajätmine, sh hankemenetlustest kõrvalejätmine ning toetustest ja kontsessioonidest ilmajätmine, ***sealhulgas teistes liikmesriikides***;

Muudatusettepanek 135

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 5 – lõige 5 – punkt d

Komisjoni ettepanek

(d) keeld juhtida kuriteo toimepanemiseks kasutatud liiki üksust;

Muudatusettepanek

(d) keeld juhtida kuriteo toimepanemiseks kasutatud liiki üksust, ***sealhulgas teistes liikmesriikides***;

Muudatusettepanek 136

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 5 – lõige 5 – punkt e

Komisjoni ettepanek

(e) nende lubade ja volituste kehtetuks tunnistamine, mis on välja antud tegevuseks, mille tulemusel kuritegu toime pandi;

Muudatusettepanek

(e) nende lubade ja volituste kehtetuks tunnistamine, mis on välja antud tegevuseks, mille tulemusel kuritegu toime pandi, ***sealhulgas teistes liikmesriikides või teiste liikmesriikide osades***;

Muudatusettepanek 137

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 5 – lõige 5 – punkt e a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

**(ea) tegutsemiskeelud kuriteo
toimepanemiseni viinud tegevuse suhtes;**

Muudatusettepanek 138

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 5 – lõige 5 – punkt e b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

**(eb) loomadega töötamise ja nende
omamise eluaegne keeld;**

Muudatusettepanek 139

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 5 – lõige 5 – punkt g a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

**(ga) tsiviilvastutusel põhinev
kahjuhüvitamine, eelkõige juhul, kui
keskkonna taastamine ei ole enam
võimalik;**

Muudatusettepanek 140

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 5 – lõige 5 – punkt g b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

**(gb) õigusrikkuja suhtes uurimist
läbiviinud, temast teatanud või tema vastu
hagi esitanud kolmandate isikute kantud
kulude hüvitamine;**

Muudatusettepanek 141

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 6 – lõige 1 – sissejuhatav osa**

Komisjoni ettepanek

1. Liikmesriigid tagavad, et juriidilisi isikuid saab võtta vastutusele artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude eest, ***mille on nende kasuks toime pannud isik, kes on juriidilises isikus juhtival kohal ning kelle tegutsemine kas iseseisvalt või juriidilise isiku organi liikmena põhineb***

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid tagavad, et juriidilisi isikuid saab võtta vastutusele artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude eest.

Muudatusettepanek 142

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 6 – lõige 1 – punkt a**

Komisjoni ettepanek

(a) õigusel juriidilist isikut esindada;

Muudatusettepanek

välja jäetud

Muudatusettepanek 143

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 6 – lõige 1 – punkt b**

Komisjoni ettepanek

(b) õigusel teha juriidilise isiku nimel otsuseid;

Muudatusettepanek

välja jäetud

Muudatusettepanek 144

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 6 – lõige 1 – punkt c**

Komisjoni ettepanek

(c) õigusel juriidilist isikut kontrollida.

Muudatusettepanek

välja jäetud

Muudatusettepanek 145

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 6 – lõige 2**

Komisjoni ettepanek

2. Lisaks tagavad liikmesriigid, et juriidilisi isikuid saab võtta vastutusele juhul, kui lõikes 1 osutatud isiku puuduliku järelevalve või kontrolli tõttu on osutunud võimalikuks, et juriidilise isiku alluvuses olev isik on juriidilise isiku kasuks pannud toime artiklites 3 ja 4 osutatud kuriteo.

Muudatusettepanek

2. Lisaks tagavad liikmesriigid, et juriidilisi isikuid saab võtta vastutusele juhul, kui lõikes 1 osutatud isiku puuduliku järelevalve või kontrolli tõttu, **kui see on asjakohane, kogu tarneahela ulatuses**, on osutunud võimalikuks, et juriidilise isiku alluvuses olev isik on juriidilise isiku kasuks pannud toime artiklites 3 ja 4 osutatud kuriteo.

Muudatusettepanek 146

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 6 – lõige 3 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

3a. Liikmesriigid tagavad, et äriühingu vastutav juhtiv töötaja on alati tegevjuht või muu kõrgema juhtkonna liige olenemata sellest, kas ta valitud juhatuse liikmetega vastutust jagab või mitte.

Muudatusettepanek 147

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 6 – lõige 3 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

3b. Liikmesriigid keelavad äriühingu vastutuse asendamise isikliku vastutusega.

Muudatusettepanek 148

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 7 – lõige 1**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud

meetmed tagamaks, et artikli 6 lõike 1 kohaselt kuriteo eest vastutusele võetud juriidiliste isikute suhtes kohaldatakse tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid karistusi.

meetmed tagamaks, et artikli 6 lõike 1 kohaselt kuriteo eest vastutusele võetud juriidiliste isikute suhtes kohaldatakse tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid karistusi. ***Võimaluse korral on need karistused kõigis liikmesriikides ühesugused. Karistusmäärad on astmelised ja neis võetakse arvesse keskkonnale tekkinud tagajärgede raskust ja kestust.***

Muudatusettepanek 149

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 7 – lõige 1 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1a. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et kuni kohtuotsuse tegemiseni võtavad ettevaatusmeetmed võimaldavad viivitamata lõpetada kuritegeliku tegevuse või keskkonna taastamise kohustuse, kui esineb keskkonnale olulise või pöördumatu kahju tekkimise oht.

Muudatusettepanek 150

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 7 – lõige 2 – punkt a**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(a) kriminaalõiguslikud või muud trahvid;

(a) kriminaalõiguslikud või muud trahvid, ***mis on proportsionaalsed kuriteo toimepanemisest saadud rahalise kasuga ja on piisavalt suured, et neil oleks hoiatav mõju;***

Muudatusettepanek 151

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 7 – lõige 2 – punkt b**

Komisjoni ettepanek

(b) kohustus **taastada keskkond** teatava ajavahemiku jooksul;

Muudatusettepanek

(b) kohustus **katta täies ulatuses kulud, mis on seotud keskkonna taastamisega** teatava ajavahemiku jooksul, **kusjuures taastamise peavad ellu viima lepingulised eksperdid, ning hüvitada tekitatud kahju;**

Muudatusettepanek 152

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 7 – lõige 2 – punkt c**

Komisjoni ettepanek

(c) riiklike hüvitiste või abi saamise õigusest ilmajätmine;

Muudatusettepanek

(c) riiklike hüvitiste või abi saamise õigusest ilmajätmine, **sealhulgas teistes liikmesriikides;**

Muudatusettepanek 153

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 7 – lõige 2 – punkt d**

Komisjoni ettepanek

(d) ajutine ilmajätmine võimalusest saada avaliku sektori vahendeid, sealhulgas kõrvalejätmine hankemenetlustest ning ilmajätmine toetustest ja kontsessioonidest;

Muudatusettepanek

(d) ajutine ilmajätmine võimalusest saada avaliku sektori vahendeid, sealhulgas kõrvalejätmine hankemenetlustest ning ilmajätmine toetustest ja kontsessioonidest, **sealhulgas teistes liikmesriikides;**

Muudatusettepanek 154

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 7 – lõige 2 – punkt e**

Komisjoni ettepanek

(e) ajutine või alaline majandustegevuse keeld;

Muudatusettepanek

(e) ajutine või alaline majandustegevuse keeld, **sealhulgas teistes liikmesriikides;**

Muudatusettepanek 155

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 7 – lõige 2 – punkt g a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

**(ga) loomadega töötamise ja nende
omamise eluaegne keeld;**

Muudatusettepanek 156

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 7 – lõige 2 – punkt j**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

**(j) äriühingute kohustus kehtestada
hoolsuskohustuse süsteemid, millega
parandada keskkonnastandardite järgimist;**

**(j) äriühingute kohustus kehtestada
hoolsuskohustuse süsteemid, millega
parandada keskkonnastandardite järgimist,
kui puudub vastav juriidiline kohustus;**

Muudatusettepanek 157

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 7 – lõige 2 – punkt j a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

**(ja) õigusrikkuja suhtes uurimist
läbiviinud, temast teatanud või tema vastu
hagi esitanud kolmandate isikute kantud
kulude hüvitamine;**

Muudatusettepanek 158

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 7 – lõige 2 – punkt k a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

**(ka) Euroopa läbipaistvusregistrist
kustutamine.**

Muudatusettepanek 159

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 7 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 6 lõike 2 kohaselt vastutusele võetud juriidilise isiku suhtes kohaldatakse tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid karistusi või meetmeid.

Muudatusettepanek

3. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 6 lõike 2 kohaselt vastutusele võetud juriidilise isiku suhtes kohaldatakse tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid karistusi või meetmeid. **Äriühingu kriminaalvastutuse võib üle kanda tema õigusjärglasest äriühingule.**

Muudatusettepanek 160

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 7 – lõige 4

Komisjoni ettepanek

4. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 3 **lõike 1 punktides a–j, n, q ja r** osutatud kuriteod on karistatavad trahviga, mille ülempiir on vähemalt 5 % juriidilise isiku [ettevõtja] ülemaailmsest kogukäibest trahviotsusele eelnenud majandusaastal.

Muudatusettepanek

4. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 3 **lõikes 1** osutatud kuriteod on karistatavad trahviga, mille ülempiir on vähemalt 12 % juriidilise isiku [ettevõtja] ülemaailmsest kogukäibest trahviotsusele eelnenud majandusaastal.

Muudatusettepanek 161

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 7 – lõige 5

Komisjoni ettepanek

5. **Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 3 lõike 1 punktides k, l, m, o ja p osutatud kuriteod on karistatavad trahviga, mille ülempiir on vähemalt 3 % juriidilise isiku [ettevõtja] ülemaailmsest kogukäibest trahviotsusele eelnenud majandusaastal.**

Muudatusettepanek

välja jäetud

Muudatusettepanek 162

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 7 – lõige 5 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

5a. *Trahvide ülempiiri tõstetakse 15 %-ni kuritegude puhul, mis on toime pandud artiklis 8 osutatud raskendavatel asjaoludel, ja ökotsiidi puhul.*

Muudatusettepanek 163

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 8 – lõik 1 – punkt -a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(-a) *kuritegu pandi toime tahtlikult või olles teadlik asjaolust, et see põhjustab või tõenäoliselt põhjustab inimõiguste rikkumisi või keskkonnale olulist kahju;*

Muudatusettepanek 164

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 8 – lõik 1 – punkt a

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(a) kuritegu põhjustas inimese surma või tekitas **talle** tõsiseid kehavigastusi;

(a) kuritegu põhjustas inimese, **põllumajanduslooma või lemmiklooma** surma või tekitas **neile** tõsiseid kehavigastusi **või avaldas ulatuslikku mõju looduslike liikide populatsioonile;**

Muudatusettepanek 165

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 8 – lõik 1 – punkt b

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(b) kuritegu põhjustas ökosüsteemi hävimise või pöördumatu või pikaajalise

(b) kuritegu põhjustas ökosüsteemi **või nõukogu määrusega (EÜ) nr 338/97,**

olulise kahju;

nõukogu direktiiviga 92/43/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2009/147/EÜ hõlmatud kaitstud looduslike looma- või taimeliikide populatsioonide hävimise või pöördumatu või pikaajalise olulise kahju;

Muudatusettepanek 166

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 8 – lõik 1 – punkt b a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(ba) asjaomase ala väljapaistev looduslik väärtus, mida näitab näiteks range kaitse andmine või asjaolu, et ta on rahvuspargi tuumikala, või UNESCO maailmapärandi nimekirja kuulumine;

Muudatusettepanek 167

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 8 – lõik 1 – punkt b c (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(bc) kuritegu pandi toime liikmesriigi kaitsealal, näiteks Natura 2000 alal, või alal, kus kuriteol on tõenäoliselt oluline mõju kaitseala kaitse-eesmärkidele;

Muudatusettepanek 168

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 8 – lõik 1 – punkt c**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(c) kuritegu pandi toime kuritegeliku ühenduse **raamistikus** nõukogu raamotsuse 2008/841/JSK⁵⁶ tähenduses;

(c) kuritegu pandi toime kuritegeliku ühenduse **raames** nõukogu raamotsuse 2008/841/JSK⁵⁶ tähenduses;

---

⁵⁶ Nõukogu 24. oktoobri 2008. aasta raamotsus 2008/841/JSK organiseeritud

---

⁵⁶ Nõukogu 24. oktoobri 2008. aasta raamotsus 2008/841/JSK organiseeritud

kuritegevuse vastase võitluse kohta (ELT L 300, lk 42).

kuritegevuse vastase võitluse kohta (ELT L 300, lk 42).

Muudatusettepanek 169

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 8 – lõik 1 – punkt d

Komisjoni ettepanek

(d) kuritegu hõlmas vale- või võltsitud dokumentide kasutamist;

Muudatusettepanek

(d) kuritegu hõlmas vale- või võltsitud dokumentide kasutamist **või korruptsiooni**;

Muudatusettepanek 170

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 8 – lõik 1 – punkt e

Komisjoni ettepanek

(e) kuriteo pani toime ametisik oma ülesannete täitmisel;

Muudatusettepanek

(Ei puuduta eestikeelset versiooni.)

Muudatusettepanek 171

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 8 – lõik 1 – punkt f a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(fa) õigusrikkujale on juba määratud käesoleva direktiivi või direktiivi 2008/99/EÜ alusel või valdkondliku keskkonnaõiguse alusel, mida direktiiv 2008/99/EÜ ei hõlma, hoiatav, haldus- või kriminaalkaristus;

Muudatusettepanek 172

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 8 – lõik 1 – punkt i a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(ia) õigusrikkuja on õigusvastast tegevust aktiivselt jätkanud pärast seda, kui komisjon algatas õigusrikkuja tegevusega seotud asjaomases poliitikavaldkonnas rikkumismenetluse;

Muudatusettepanek 173

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 8 – lõik 1 – punkt j a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(ja) õigusrikkuja pani toime artikli 3 kohase kuriteo seoses heite piirväärtustega, kui tema suhtes kohaldati direktiivi 2010/75/EÜ artikli 15 lõike 4 kohast erandit;

Muudatusettepanek 174

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 8 – lõik 1 – punkt j b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(jb) kuritegu pandi toime koos teiste kuritegudega;

Muudatusettepanek 175

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 8 – lõik 1 – punkt j c (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(jc) kuritegu põhjustas loomadele ebavajalikke ja välditavaid kannatusi.

Muudatusettepanek 176

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 9 – lõik 1 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude puhul käsitatakse kergendavana järgmisi asjaolusid:

Muudatusettepanek

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude puhul käsitatakse kergendavana järgmisi asjaolusid, ***st ainult neid tegureid, mis on olulised karistuse vähendamise seisukohast.***

Muudatusettepanek 177

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 9 – lõik 1 – punkt a

Komisjoni ettepanek

(a) õigusriikkuja taastab looduse varasema seisundi;

Muudatusettepanek

(a) õigusriikkuja taastab ***enne kohtumenetluste alustamist*** looduse varasema seisundi;

Muudatusettepanek 178

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 10 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks vajaduse korral, et nende pädevad asutused võivad kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2014/42/EL⁵⁸ arestida või konfiskeerida kuriteovahendid ja saadud tulu, mida kasutati või kavatseti kasutada käesolevas direktiivis osutatud kuritegude toimepanemiseks või nende toimepanemises osalemiseks.

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks vajaduse korral, et nende pädevad asutused võivad kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2014/42/EL⁵⁸ arestida või konfiskeerida kuriteovahendid ja saadud tulu, mida kasutati või kavatseti kasutada käesolevas direktiivis osutatud kuritegude toimepanemiseks või nende toimepanemises osalemiseks.

---

⁵⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprilli 2014. aasta direktiiv 2014/42/EL kuriteovahendite ja kriminaaltulu

---

⁵⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprilli 2014. aasta direktiiv 2014/42/EL kuriteovahendite ja kriminaaltulu

arestimise ja konfiskeerimise kohta
Euroopa Liidus (ELT L 127, 29.4.2014,
lk 39).

arestimise ja konfiskeerimise kohta
Euroopa Liidus (ELT L 127, 29.4.2014,
lk 39).

Muudatusettepanek 179

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 10 – lõige 1 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1a. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada külmutatud ja konfiskeeritud varade nõuetekohane haldamine vastavalt nende laadile ning võimaluse korral nende kasutamine heastamiseetmete rahastamiseks.

Muudatusettepanek 180

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 10 – lõige 1 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1b. Asjakohasel juhul kasutavad liikmesriigid konfiskeeritud varasid, et

Muudatusettepanek 181

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 10 – lõige 1 b (uus) – punkt a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(a) katta täies ulatuses keskkonna taastamise kulud, maksta ohvritele hüvitist ja/või rahastada meetmeid, mille eesmärk on sarnaste kuritegude vastu võidelda;

Muudatusettepanek 182

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 10 – lõige 1 b (uus) – punkt b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(b) katta täies ulatuses kulud, mis on seotud konfiskeeritud elusloomade asjakohase haldamise, pidamise ja hooldusega asjakohases ajutises rajatises;

Muudatusettepanek 183

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 10 – lõige 1 c (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1c. Konfiskeeritud looduslikest liikidest saadud tooteid pakutakse haridus- ja kaitse-eesmärkidel asjakohastele avalik-õiguslikele asutustele või need hävitatakse.

Muudatusettepanek 184

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 10 – lõige 1 d (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1d. Loomade varjupaigad, kaitsealad, päästekeskused ja muud asjakohased ajutised rajatised peavad olema varustatud selliselt, et nad vastaksid artikli 3 lõike 1 punktides l ja m loetletud kuritegudega hõlmatud looduslike loomaliikide konfiskeeritud isendite erivajadustele ja võtaksid neid arvesse, et aidata kaasa taastumisele ning tagada piisavad ja sobivad elutingimused, et nad võimaluse korral loodusesse lasta. Liikmesriigid tagavad konfiskeeritud elusloomade nõuetekohase pidamise, söötmise ja hooldamise.

Muudatusettepanek 185

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 11 – pealkiri

Komisjoni ettepanek

Kuritegude aegumistähtajad

Muudatusettepanek

Kuritegude aegumistähtajad **ja vabadusekaotuslike karistuste kehtestamine**

Muudatusettepanek 186

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 11 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et kehtestada aegumistähtajad, mis võimaldavad artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegusid uurida, nende eest süüdistust esitada ning neid asju kohtulikult menetleda ja lahendada piisava aja jooksul pärast kuritegude toimepanemist, et neid tulemuslikult menetleda.

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et kehtestada aegumistähtajad, mis võimaldavad artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegusid uurida, nende eest **vastutusele võtta, nende eest** süüdistust esitada ning neid asju kohtulikult menetleda ja lahendada piisava aja jooksul pärast kuritegude toimepanemist **või kuritegude avastamist**, et neid tulemuslikult menetleda. **Selliste kuritegude puhul, mis on võrreldavad ökotsiidiga või mida loetakse ökotsiidiks, ning kuritegude puhul, mis mõjutavad õigussubjektina loodud ökosüsteemi, ei kohaldata aegumistähtaega.**

Muudatusettepanek 187

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 11 – lõige 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1a. Liikmesriigid tagavad, et kuriteo varjamise korral, st juhul, kui õigusrikkuja on takistanud selle avastamist, võib kohaldada aegumise

suhtes eritähtaegasid. Sellisel juhul hakkab aegumistähtaeg kulgema alles päevast, kui tuvastati kuritegu, mille eest saab süüdistuse esitada.

Muudatusettepanek 188

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 11 – lõige 1 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1b. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude aegumistähtaeg ei hakkaks kulgema enne, kui keskkonnale tekitatud kahju ulatus on asjakohaste teaduslike vahenditega täielikult kindlaks tehtud.

Muudatusettepanek 189

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 11 – lõige 2 – sissejuhatav osa**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2. Liikmesriik võtab vajalikud meetmed, mis võimaldavad uurida, süüdistust esitada, kohtumenetlust korraldada **ja kohtuotsust teha**

2. Liikmesriik võtab vajalikud meetmed, mis võimaldavad uurida, **vastutusele võtta**, süüdistust esitada ja kohtumenetlust korraldada

Muudatusettepanek 190

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 11 – lõige 2 – punkt a**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(a) artiklites 3 ja 4 osutatud ja vähemalt kümneaastase maksimaalse vangistusega karistatavate kuritegude korral vähemalt **kümne aasta jooksul** alates **nende** toimepanemisest, kui need teod on karistatavad;

(a) artiklites 3 ja 4 osutatud ja vähemalt kümneaastase maksimaalse vangistusega karistatavate kuritegude korral, **mille aegumistähtaeg on** vähemalt **kümne aastat** alates **kuriteo** toimepanemisest **või kuriteo avastamisest**,

kui need teod on karistatavad;

Muudatusettepanek 191

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 11 – lõige 2 – punkt b

Komisjoni ettepanek

(b) artiklites 3 ja 4 osutatud ja vähemalt kuueaastase maksimaalse vangistusega karistatavate kuritegude korral vähemalt **kuue** aasta **jooksul** alates **nende** toimepanemisest, kui need teod on karistatavad;

Muudatusettepanek

(b) artiklites 3 ja 4 osutatud ja vähemalt kuueaastase maksimaalse vangistusega karistatavate kuritegude korral, **mille aegumistähtaeg on** vähemalt **kümme** aastat alates **kuriteo** toimepanemisest **või kuriteo avastamisest**, kui need teod on karistatavad;

Muudatusettepanek 192

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 11 – lõige 2 – punkt c

Komisjoni ettepanek

(c) artiklites 3 ja 4 osutatud ja vähemalt neljaaastase maksimaalse vangistusega karistatavate kuritegude korral vähemalt **nelja** aasta **jooksul** alates **nende** toimepanemisest, kui need teod on karistatavad.

Muudatusettepanek

(c) artiklites 3 ja 4 osutatud ja vähemalt neljaaastase maksimaalse vangistusega karistatavate kuritegude korral, **mille aegumistähtaeg on** vähemalt **kuus** aastat alates **kuriteo** toimepanemisest **või selle avastamisest**, kui need teod on karistatavad;

Muudatusettepanek 193

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 11 – lõige 4 – lõik 1 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

4. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, mis võimaldavad täitmisele pöörata **järgmised karistused**:

Muudatusettepanek

4. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, mis võimaldavad täitmisele pöörata **vabadusekaotuslikke karistusi järgmiste aegumistähtaegade jooksul**:

Muudatusettepanek 194

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 12 – lõige 1 – punkt d

Komisjoni ettepanek

(d) kuriteo toimepanija on selle liikmesriigi kodanik või alaline elanik.

Muudatusettepanek

(d) kuriteo toimepanija on selle liikmesriigi kodanik või alaline elanik, **olenemata sellest, kas kuritegu pannakse toime liikmesriigis või kolmandas riigis;**

Muudatusettepanek 195

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 12 – lõige 1 – punkt d a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(da) kuritegu on toime pandud tema territooriumil asutatud juriidilise isiku kasuks;

Muudatusettepanek 196

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 12 – lõige 1 – punkt d b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(db) kuriteoga on tekitatud tema territooriumil keskkonnale tõsine oht.

Muudatusettepanek 197

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 12 – lõige 2 – lõik 1 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Liikmesriik teavitab komisjoni, kui ta otsustab laiendada oma kohtualluvust artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegudele, mis on toime pandud väljaspool tema territooriumi, kui

Liikmesriik **võtab vajalikud meetmed ja** teavitab komisjoni, kui ta otsustab laiendada oma kohtualluvust artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegudele, mis on toime pandud väljaspool tema territooriumi, kui

Muudatusettepanek 198

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 12 – lõige 2 – lõik 1 – punkt a

Komisjoni ettepanek

(a) kuritegu on toime pandud tema territooriumil asutatud juriidilise isiku kasuks;

Muudatusettepanek

välja jäetud

Muudatusettepanek 199

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 12 – lõige 2 – lõik 1 – punkt c

Komisjoni ettepanek

(c) kuriteoga on tekitatud riigi territooriumil keskkonnale tõsine oht.

Muudatusettepanek

(c) kuriteoga on tekitatud riigi territooriumil keskkonnale, elurikkusele, ökosüsteemi teenustele ja funktsioonidele, keskkonnaalasele vastupanuvõimele ja elujõulisusele tõsine oht või on tõsine oht tekitatud seoses terviseühtsuse põhimõttega ja/või kohalikele looduslike liikide populatsioonidele ja nende elupaikadele.

Muudatusettepanek 200

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 12 – lõige 3 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

3a. Liikmesriigid peavad püüdma võtta vajalikud meetmed, et luua oma territooriumil spetsiaalsed keskkonnakohtud või tagada, et olemasolevates kriminaalkohtutes oleksid spetsiaalsed kohtunike kojad, kus tegeletakse käesoleva direktiivi artiklites 3 ja 4 määratletud kuritegude menetlemise, uurimise ja lahendamise.

Muudatusettepanek 201

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 12 – lõige 3 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

3b. *Komisjon töötab välja karistuse määramise suunised, et abistada liikmesriike ja nende ametiasutusi direktiivi nõuetekohasel ja ühtsel rakendamisel, sh seoses sanktsioonidega, mis on tõhusad, hoiatavad ja proportsionaalsed toime pandud kuriteo suhtes.*

Muudatusettepanek 202

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 13 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et direktiivi (EL) 2019/1937 **alusel antud kaitset kohaldatakse** käesoleva direktiivi artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegudest **teatavate isikute suhtes**.

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et direktiivi (EL) 2019/1937 **artikli 4 kohast kaitset kohaldatakse füüsilistele isikutele ning juriidilistele isikutele, kes teatavad** käesoleva direktiivi artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegudest.

Muudatusettepanek 203

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 13 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et isikutele, kes teatavad käesoleva direktiivi artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegudest ja esitavad tõendeid või teevad muul viisil koostööd selliste kuritegude uurimiseks, süüdistuste esitamiseks või nendega seotud kohtuasjade lahendamiseks, osutatakse

2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et **füüsilistele ja juriidilistele** isikutele, kes teatavad käesoleva direktiivi artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegudest ja esitavad tõendeid või teevad muul viisil koostööd selliste kuritegude uurimiseks, süüdistuste esitamiseks või nendega seotud kohtuasjade lahendamiseks, osutatakse

kriminaalmenetluses vajalikku tuge ja abi.

kriminaalmenetluses vajalikku tuge ja abi,
*sealhulgas asjakohasel juhul piisavat
rahalist abi.*

Muudatusettepanek 204

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 13 – lõige 2 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2a. Komisjon loob platvormi, mis võimaldab isikutel keskkonna kuritegudest anonüümselt teatada. Platvorm võimaldab isikutel anda teavet ka selle kohta, kuidas asjaomased liikmesriigid on keskkonnakuritegu käsitlenud. Komisjon võtab tõsiste süüdistuste suhtes koos asjaomaste liikmesriikidega aktiivselt järeelmeetmeid ja avaldab saadud teadete kohta korrapäraselt teavet.

Muudatusettepanek 205

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 13 – lõige 2 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2b. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et käesoleva direktiivi artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegudest teatavad juriidilised ja füüsilised isikud on kaitstud üldsuse osalemise vastaste strateegiliste hagide eest.

Muudatusettepanek 206

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 14 – pealkiri**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Asjaomase üldsuse õigus **menetluses**

Asjaomase üldsuse õigus **teabele,**
osalemisele **ja õiguskaitse**

osaleda

kättesaadavusele

Muudatusettepanek 207

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 14 – lõik -1**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Liikmesriigid tagavad, et kogu teave, mis võimaldab üldsusel teada saada käesoleva direktiivi alusel algatatud menetluse seisust, sealhulgas lõplikest kohtuotsustest ja kohtuniku määratud karistumääradest, ning kooskõlas liikmesriigi õigusraamistikuga menetlustesse sekkumise korra kohta, loetakse avalikes huvides olevaks ning see teave tehakse üldsusele kättesaadavaks ja juurdepääsetavaks.

Muudatusettepanek 208

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 14 – lõik 1**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Liikmesriigid tagavad, et kooskõlas oma siseriikliku õigussüsteemiga on asjaomasel üldsusel asjakohased õigused osaleda artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegudega seotud menetlustes, näiteks tsiviilhagejana.

Liikmesriigid tagavad, et kooskõlas oma siseriikliku õigussüsteemiga on asjaomasel üldsusel asjakohased **ja tõhusad** õigused osaleda artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegudega seotud menetlustes, näiteks tsiviilhagejana, **eelkõige kui ei ole tuvastatavaid ohvreid, et esindada ja kaitsta keskkonda. Liikmesriigid tagavad seega õiglase, võrdse ja õigeaegse menetluse, mittepiiravad kulud ja õiguse olla kohtus kaitstud või esindatud. Õiguskaitse kättesaadavus ei tohi olla nende üksikisikute ja valitsusväliste organisatsioonide jaoks üleliigselt kulukad, et keskkonda, elurikkust, ökosüsteeme või loomi kaitsta. Liikmesriigid peavad püüdma riiklikul tasandil luua mehhanismi selliste kaebuste käsitlemiseks kiirmenetluse**

korras, mille puhul esineb keskkonnale pöördumatu või tõsise kahju oht.

Muudatusettepanek 209

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 15 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Liikmesriigid võtavad sobivad meetmed, milleks võivad olla teavitus- ja teadlikkuse suurendamise kampaaniad või teadus- ja haridusprogrammid, et vähendada pettuste üldarvu, suurendada avalikkuse teadlikkust ja vähendada rahva jaoks keskkonnakuriteos kannatada saamise ohtu. Kui see on kohane, tegutsevad liikmesriigid koostöös asjaomaste sidusrühmadega.

Muudatusettepanek

Liikmesriigid võtavad sobivad meetmed, milleks võivad olla teavitus- ja teadlikkuse suurendamise kampaaniad, **mis on suunatud kõigile avaliku ja erasektori asjaomastele sidusrühmadele, ennetavad õiguskaitsevahendid, nagu riskihindamine ja kuritegevusliku olukorra ennetamine, korruptsioonivastane võitlus**, või teadus- ja haridusprogrammid, **sealhulgas keskkonnakuritegude päritolu ja nende toimepanemise motiivide uurimine**, et vähendada pettuste üldarvu, suurendada avalikkuse teadlikkust ja vähendada rahva jaoks keskkonnakuriteos kannatada saamise ohtu. Kui see on kohane, tegutsevad liikmesriigid koostöös asjaomaste sidusrühmadega, **sealhulgas kodanikuühiskonna organisatsioonidega.**

Muudatusettepanek 210

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 16 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Liikmesriigid tagavad, et keskkonnakuritegusid avastavatel, uurivatel, nende eest süüdistusi esitavatel või neid asju lahendavatel riiklikel asutustel on piisav arv kvalifitseeritud töötajaid ning piisavalt rahalisi, tehnilisi ja tehnoloogilisi vahendeid, mis on vajalikud käesoleva direktiivi rakendamise seotud ülesannete tulemuslikuks täitmiseks.

Muudatusettepanek

Liikmesriigid tagavad, et keskkonnakuritegusid **ennetavatel**, avastavatel, uurivatel, nende eest süüdistusi esitavatel või neid asju lahendavatel riiklikel asutustel **ja kontrolli tegevatel asutustel** on piisav arv kvalifitseeritud töötajaid ning piisavalt rahalisi, tehnilisi ja tehnoloogilisi vahendeid, mis on vajalikud käesoleva direktiivi rakendamise seotud

ülesannete tulemuslikuks täitmiseks.

Muudatusettepanek 211

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 16 – lõik 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Liikmesriigid teevad kindlaks personali, kellel on eksperditeadmised täitmise tagamise ja kohtulikku ahelasse kuuluvatest keskkonnakuritegudest, sealhulgas uurijad, politsei, prokurörid, advokaadid ja kohtunikud, ning koolitavad neid ja annavad neile vahendid keskkonna juhtumitega tegelemiseks. Liikmesriigid teevad tehnilise oskusteabe kättesaadavaks kõigile asjaomastele täitevasutustele.

Muudatusettepanek 212

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 17 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Ilma et see piiraks kohtulikku sõltumatust ja kohtusüsteemi korralduse erinevusi liidus, nõuab liikmesriik neilt, kes vastutavad kriminaalmenetluses osalevate kohtunike, prokuröride, politsei, kohtutöötajate ja pädevate asutuste töötajate koolituse eest, käesoleva direktiivi ***eesmärkidele ning*** asjaomaste töötajate ja asutuste ülesannetele vastavate korrapäraste erikoolituste korraldamist.

Ilma et see piiraks kohtulikku sõltumatust ja kohtusüsteemi korralduse erinevusi liidus, nõuab liikmesriik neilt, kes vastutavad kriminaalmenetluses osalevate kohtunike, prokuröride, politsei, kohtutöötajate ja pädevate asutuste töötajate koolituse eest, käesoleva direktiivi ***eesmärkide tõhusa saavutamise tagamise eesmärgil*** asjaomaste töötajate ja asutuste ülesannetele vastavate korrapäraste erikoolituste korraldamist. ***Erikoolitus annab ka vahendid tõhusaks võitluseks finants- ja küberkuritegude vastu.***

Muudatusettepanek 213

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 17 – lõik 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Liikmesriigid tagavad kvalifitseeritud personali ja ekspertide piisava arvu ning piisavad vahendid ja koolituse, tagamaks, et kohtu- ja täitevtöötajatel, sealhulgas kohtunikel, prokuröridel, politseil, kohtutöötajatel ja pädevate asutuste töötajatel, kes osalevad kriminaalmenetlustes ja uurimistes, on asjakohased eksperditeadmised, sealhulgas kvalifikatsioon, keskkonnakuritegude ja keskkonnaküsimuste valdkonnas.

Muudatusettepanek 214

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 18 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et tulemuslikud uurimisvahendid, nagu need, mida kasutatakse organiseeritud kuritegevuse või teiste raskete kuritegude juhtumite korral, on kättesaadavad ka artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude uurimiseks või nende eest süüdistuse esitamiseks.

*1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et tulemuslikud uurimisvahendid, nagu need, mida kasutatakse organiseeritud kuritegevuse, **finants- ja küberkuritegevuse** või teiste raskete kuritegude juhtumite korral, on kättesaadavad ka artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude uurimiseks või nende eest süüdistuse esitamiseks.*

Muudatusettepanek 215

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 18 – lõige 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1a. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada täitmise tagamise, uurimise ja kohtulikus ahelas

keskkonnavaldkonna eriteadmistega personali, näiteks politsei, advokaatide ja kohtunike piisav arv.

Muudatusettepanek 216

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 18 – lõige 1 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1b. Hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kaks aastat pärast käesoleva direktiivi jõustumist] loovad liikmesriigid ja komisjon keskkonnakuritegude teadmiste võrgustiku, et koondada, arutada ja jagada teadmisi, oskusteavet ja teavet, mis on seotud keskkonnakuritegude ennetamise, avastamise, uurimise, nende eest süüdistuse esitamise või nende üle otsustamise ning muude käesoleva direktiivi rakendamise ja täitmise tagamisega seotud protsessidega, tuginedes keskkonnakuritegude mitteametliku võrgustiku kogemustele.

Muudatusettepanek 217

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 19 – lõik 1 – punkt d a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(da) teabevahetus õigusrikkujate kohta, et vältida keskkonnakuritegusid toime pannud isikute võimalust jätkata kuritegevust mõnes teises liikmesriigis või liikmesriigisiselt;

Muudatusettepanek 218

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 19 a (uus)**

Artikkel 19a

Liikmesriikide ja komisjoni, sealhulgas Euroopa Pettustevastase Ameti ning teiste liidu institutsioonide, organite või asutuste vaheline koostöö

- 1. Ilma et see piiraks piiriülest koostööd ja kriminaalasjades antavat vastastikust õigusabi käsitlevate normide kohaldamist, teevad liikmesriigid, Eurojust, Europol, Euroopa Prokuratuur ja komisjon, sealhulgas Euroopa Pettustevastane Amet, oma pädevuse piires omavahel koostööd artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude vastases võitluses. Selleks annab komisjon, sealhulgas Euroopa Pettustevastane Amet, ja asjakohasel juhul Eurojust vastavalt lõikele 3 sellist tehnilist ja operatiivabi, mida pädevad riiklikud asutused vajavad, et hõlbustada uurimiste koordineerimist.***
- 2. Euroopa Prokuratuur koordineerib oma pädevuse ja volituste piires uurimisi ja süüdistuste esitamist piiriüleste juhtumite, raskete juhtumite ja nende juhtumite puhul, kus liikmesriigid ei võta keskkonnakuritegude vastu tõhusaid meetmeid.***
- 3. Komisjon, sealhulgas Euroopa Pettustevastane Amet, või asjaomased liidu institutsioonid, organid või asutused, eelkõige Eurojust ja Europol, korraldavad tihedas koostöös asjaomaste liikmesriikidega kohapealseid külastusi, et pakkuda käesolevas määruses sätestatud tegevustele täiendavat tuge. Komisjon, sealhulgas Euroopa Pettustevastane Amet, võib lisaks:***
  - (a) vajaduse korral viia läbi pädevate riiklike asutuste abiga haldusuurimisi;***
  - (b) koordineerida riiklike asutuste tegevust, tuginedes vahenditele, mis on sätestatud määruses (EÜ) nr 515/97, mida kohaldatakse mutatis mutandis.***

Pädevatele kohtuasutustele toetuse andmisel hoidub komisjon, sealhulgas Euroopa Pettustevastane Amet, tegemast toiminguid või võtmast meetmeid, mis võiksid ohustada uurimist või süüdistuse esitamist.

Muudatusettepanek 219

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 20 – lõige 1 – punkt a**

Komisjoni ettepanek

(a) selles kuritegevuse valdkonnas kehtestatud riikliku poliitika eesmärgid ja prioriteetid;

Muudatusettepanek

(a) selles kuritegevuse valdkonnas kehtestatud riikliku poliitika ***lühiajalised, keskmise kestusega, pikaajalised ja tähtjalised*** eesmärgid ja prioriteetid;

Muudatusettepanek 220

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 20 – lõige 1 – punkt c**

Komisjoni ettepanek

(c) pädevate asutuste vahelise koordineerimise ja koostöö viisid;

Muudatusettepanek

(c) pädevate asutuste vahelise ***ning nende pädevate riiklike asutuste ja teiste liikmesriikide pädevate riiklike asutuste vahelise*** koordineerimise, ***parimate tavade vahetamise*** ja koostöö viisid, ***sealhulgas seoses konfiskeeritud tulu haldamisega;***

Muudatusettepanek 221

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 20 – lõige 1 – punkt d a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(da) ***suunised haldus- ja kriminaalkaristustest või konfiskeeritud varadest saadud tulu kasutamiseks keskkonna taastamisel.***

Muudatusettepanek 222

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 20 – lõige 1 – punkt e a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(ea) erimeetmed vajalike inimressursside ja rahaliste vahendite tagamiseks ning õiguskaitsetöötajate spetsialiseerumise toetamise võimalused;

Muudatusettepanek 223

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 20 – lõige 1 – punkt f (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(f) saavutatud tulemuste korrapärase jälgimise ja *hindamise* menetlused ja mehhanismid;

(f) saavutatud tulemuste *andmete jagamise ja* korrapärase jälgimise, *hindamise* ja *aruandluse* menetlused ja mehhanismid;

Muudatusettepanek 224

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 20 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2. Liikmesriigid tagavad, et strateegia vaadatakse korrapäraselt läbi ja seda ajakohastatakse vähemalt iga *viie* aasta järel riskianalüüsil põhineva lähenemisviisi alusel, et võtta arvesse keskkonnakuritegudega seotud asjakohaseid muutusi ja suundumusi ning seotud ohte.

2. Liikmesriigid tagavad, et strateegia vaadatakse korrapäraselt läbi ja seda ajakohastatakse vähemalt iga *nelja* aasta järel riskianalüüsil põhineva lähenemisviisi alusel, et võtta arvesse keskkonnakuritegudega seotud asjakohaseid muutusi ja suundumusi ning seotud ohte.

Muudatusettepanek 225

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 21 – lõige 2 – punkt b

Komisjoni ettepanek

(b) uuritud keskkonnakuritegude arv;

Muudatusettepanek

(b) uuritud keskkonnakuritegude arv, **tuues eraldi välja piiriülese koostöö juhtumid**;

Muudatusettepanek 226

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 21 – lõige 2 – punkt c**

Komisjoni ettepanek

(c) keskkonnakuritegude
kriminaaluurimiste keskmine kestus;

Muudatusettepanek

(c) keskkonnakuritegude
kriminaaluurimiste keskmine **ja
maksimaalne** kestus;

Muudatusettepanek 227

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 21 – lõige 2 – punkt g**

Komisjoni ettepanek

(g) keskkonnakuritegude valdkonnas
tagasilükatud kohtuasjade arv;

Muudatusettepanek

(g) keskkonnakuritegude valdkonnas
tagasilükatud kohtuasjade arv, **tuues eraldi
välja need, mis lükati tagasi
aegumistähtaja möödumise tõttu**;

Muudatusettepanek 228

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 21 – lõige 3**

Komisjoni ettepanek

3. Liikmesriigid **tagavad oma
statistika regulaarse koondülevaate
avaldamise.**

Muudatusettepanek

3. Liikmesriigid **avaldavad lõikes 2
osutatud statistilised andmed igal aastal
artikli 22 kohaselt kehtestatud
standardses, kättesaadavas ja võrreldavas
vormis ning töötlemata kujul.**

Muudatusettepanek 229

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 21 – lõige 4

Komisjoni ettepanek

4. Liikmesriigid edastavad lõikes 2 osutatud statistilised andmed igal aastal komisjonile artikli 22 kohaselt kehtestatud *standardvormis*.

Muudatusettepanek

4. Liikmesriigid edastavad lõikes 2 osutatud statistilised andmed igal aastal komisjonile artikli 22 kohaselt kehtestatud *standardses, ligipäätavas ja võrreldavas vormis. Liidu tasandil agregeeritud andmed on Eurostati järelevalve all kättesaadavad riikide kaupa vastavalt lõikes 2 osutatud teabekategooriatele.*

Muudatusettepanek 230

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 21 – lõige 4 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

4a. Komisjon ja liikmesriigid loovad õiguskaitseorganite poolt keskkonnakuritegude valdkonnas võetud meetmete arvu kohta liidu tasandil andmebaasi platvormil, mis võimaldaks ühtset andmete kogumist ja suurendaks digiteerimise taset.

Muudatusettepanek 231

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 22 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu rakendusakte, millega kehtestatakse artikli 21 lõikes 4 osutatud andmeedastuse standardvorm. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 23 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Muudatusettepanek

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu rakendusakte, millega kehtestatakse artikli 21 lõikes 4 osutatud andmeedastuse standardvorm **ja tähtajad**. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 23 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Muudatusettepanek 232

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 22 – lõige 2 – punkt a

Komisjoni ettepanek

(a) ühine keskkonnakuritegude liigitus;

Muudatusettepanek

(a) ühine keskkonnakuritegude liigitus
**ning tõhusad, hoiatavad ja toimepandud
kuriteoga proportsionaalsed karistused;**

Muudatusettepanek 233

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 22 – lõige 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

**2a. Komisjonile antakse õigus võtta
vastu rakendusakte, millega kehtestatakse
artiklis 25 osutatud hindamisaruannete
koostamisel kasutatava teabe edastamise
standardvorm ja tähtajad. Rakendusaktid
võetakse vastu kooskõlas artikli 23
lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.**

Muudatusettepanek 234

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 25 – pealkiri

Komisjoni ettepanek

Hindamine ja aruandlus

Muudatusettepanek

Hindamine, aruandlus ja **suunised**

Muudatusettepanek 235

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 25 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Komisjon esitab [väljaannete
talitus, palun lisada kuupäev: kaks aastat
pärast ülevõtmistähtaega] Euroopa
Parlamendile ja nõukogule aruande, milles

Muudatusettepanek

1. Komisjon esitab [väljaannete
talitus, palun lisada kuupäev: kaks aastat
pärast ülevõtmistähtaega] **ja seejärel iga
kahe aasta tagant** Euroopa Parlamendile ja

hinnatakse, millises ulatuses on liikmesriigid võtnud käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikke meetmeid. Liikmesriigid esitavad komisjonile teabe, mida on vaja aruande koostamiseks.

nõukogule aruande, milles hinnatakse, millises ulatuses on liikmesriigid võtnud käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikke meetmeid, **ning esitab liikmesriikidele soovitusi**. Liikmesriigid esitavad komisjonile teabe, mida on vaja aruande koostamiseks, **sealhulgas käesoleva direktiivi artiklis 21 osutatud statistilised andmed, kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed andmed, mis on seotud käesoleva direktiivi ettepaneku osaks oleva komisjoni finantsselgituse punktis 1.4.4 osutatud tulemusnäitajatega, ning mis tahes muu teabe, mida võidakse pidada asjakohaseks**.

Muudatusettepanek 236

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 25 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Iga kahe aasta järel alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: üks aasta pärast ülevõtmistähtaega] saadavad liikmesriigid komisjonile kolme kuu jooksul aruande, mis sisaldab kokkuvõtet artiklite **15–17, 19 ja 20** rakendamise ning nende kohaselt võetud meetmete kohta.

Muudatusettepanek

2. Iga kahe aasta järel alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: üks aasta pärast ülevõtmistähtaega] saadavad liikmesriigid komisjonile kolme kuu jooksul aruande, mis sisaldab kokkuvõtet artiklite **3–20** rakendamise ning nende kohaselt võetud meetmete kohta.

Muudatusettepanek 237

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 25 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. Hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: viis aastat pärast ülevõtmistähtaega] hindab komisjon käesoleva direktiivi mõju ning esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande. Liikmesriigid esitavad komisjonile teabe, mida on vaja aruande

Muudatusettepanek

3. Hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: viis aastat pärast ülevõtmistähtaega] hindab komisjon käesoleva direktiivi mõju ning esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande. Liikmesriigid esitavad komisjonile teabe, mida on vaja aruande koostamiseks, **sealhulgas käesoleva**

koostamiseks.

direktiivi artiklis 21 osutatud statistilised andmed, ning kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed andmed, mis on seotud käesoleva direktiivi ettepaneku osaks oleva komisjoni finantsselgituse punktis 1.4.4 osutatud tulemusnäitajatega, ning mis tahes muu teabe, mida võidakse pidada asjakohaseks, et tagada käesoleva artikli lõike 1 järgimine, näiteks teave iga käesoleva direktiivi artiklis 3 kirjeldatud kuriteo keskkonnamõju kohta. Komisjon tagab artiklis 3 sätestatud kuritegude korrapärase ajakohastamise.

Muudatusettepanek 238

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 25 – lõige 3 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

3a. Komisjon koordineerib tõhusalt liikmesriikide poolt artiklis 21 osutatud statistiliste andmete ja käesoleva artikli lõigetes 1, 2 ja 3 osutatud hindamisaruannete koostamiseks vajaliku teabe esitamist.

Muudatusettepanek 239

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 25 – lõige 3 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

3b. Hiljemalt üks aasta pärast käesoleva direktiivi jõustumist esitab komisjon koos liikmesriikidega koostatud aruande keskkonnakuritegude ühtse ja ühtlustatud liigituse kohta ning karistuste regulatiivse liigituse, mida on kohandatud selleks, et anda riiklikele pädevatele asutustele, prokuröridele ja kohtunikele suuniseid käesolevas direktiivis sätestatud karistuste kohaldamiseks.

Muudatusettepanek 240

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 25 – lõige 3 c (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

3c. Hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: üks aasta pärast käesoleva direktiivi jõustumist] koostab komisjon, olenemata määruse 2017/1939^{1a} artiklist 119, aruande võimaluse kohta laiendada Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 86 sätestatud Euroopa Prokuratuuri volitusi nii, et need hõlmaksid raskeid keskkonnakuritegusid, mis kahjustavad liidu huve. Euroopa Prokuratuuril oleks seega õigus taotleda sõltumatut uurimist ning üleeuroopaliste keskkonnakahjude ja keskkonnakuritegude puhul kohtumenetluste algatamist. Aruandes hinnatakse, kuidas tuleks Euroopa Prokuratuuri volitusi laiendada rasketele keskkonnakuritegudele. Aruandele lisatakse seadusandlik ettepanek direktiivi 2017/1371 muutmiseks, et lisada keskkonnakuriteod direktiiviga hõlmatud kuritegude hulka ning laiendada Euroopa Prokuratuuri mandaati nii, et hõlmataks rasked keskkonnakuriteod.

---

^{1a} Nõukogu 12. oktoobri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1939, millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel, ELT L 283, 31.10.2017, lk 1–71.

Muudatusettepanek 241

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 25 – lõige 3 d (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

3d. *Hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: üks aasta pärast käesoleva direktiivi jõustumist] esitab komisjon suunised, milles selgitatakse menetlusraamistikku, mis käsitleb üldsuse osalemist keskkonnakuritegude kriminaalmenetlustes, sealhulgas kergesti juurdepääsetavate lubatavuse kriteeriumide määratlust.*

Muudatusettepanek 242

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 25 – lõige 3 e (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

3e. *Hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kaks aastat pärast käesoleva direktiivi jõustumist] esitab komisjon aruande selle kohta, kuidas keskkonnakuriteod avaldavad keskkonnale, terviseühtsusele ja planeedi taluvuspiiride ületamisele negatiivset mõju.*

Muudatusettepanek 243

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 27 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 27a

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2017/1371 (mis käsitleb võitlust liidu finantshuve kahjustavate pektuste vastu kriminaalõiguse abil) muudatusettepanek

Direktiivi (EL) 2017/1371 muudetakse järgmiselt.

(1) *pealkiri asendatakse järgmisega:*

**„Euroopa Parlamendi ja nõukogu
direktiiv (EL) 2017/1371, mis käsitleb
võitlust liidu finantshuve kahjustavate
pettuste vastu ja piiriülest
keskkonnakaitset kriminaalõiguse abil“;**

**(2) Artiklisse 18 lisatakse järgmine
lõige:**

**„Komisjon esitab 31. detsembriks 2024
seadusandliku ettepaneku
keskkonnakuritegude lisamise kohta
käesoleva direktiiviga hõlmatud
kuritegude hulka ja Rohelise Euroopa
Prokuratuuri loomise kohta.“**

NÕUANDVA KOMISJONI MENETLUS

Pealkiri	Keskkonna kaitsmine kriminaalõiguse kaudu ja direktiivi 2008/99/EÜ asendamine
Viited	COM(2021)0851 – C9-0466/2021 – 2021/0422(COD)
Vastutav komisjon istungil teada andmise kuupäev	JURI 27.1.2022
Arvamuse esitajad istungil teada andmise kuupäev	ENVI 27.1.2022
Arvamuse koostaja nimetamise kuupäev	Sirpa Pietikäinen 11.3.2022
Läbivaatamine parlamendikomisjonis	2.6.2022
Vastuvõtmise kuupäev	25.10.2022
Lõpphääletuse tulemus	+ : 43 - : 37 0 : 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Maria Arena, Bartosz Arłukowicz, Marek Paweł Balt, Traian Băsescu, Hildegard Bentele, Sergio Berlato, Alexander Bernhuber, Malin Björk, Delara Burkhardt, Pascal Canfin, Mohammed Chahim, Tudor Ciuhodaru, Nathalie Colin-Oesterlé, Esther de Lange, Christian Doleschal, Cyrus Engerer, Agnès Evren, Pietro Fiocchi, Hélène Fritzon, Malte Gallée, Gianna Gancia, Andreas Glück, Catherine Griset, Teuvo Hakkarainen, Anja Hazekamp, Martin Hojsík, Jan Huitema, Yannick Jadot, Petros Kokkalis, Ewa Kopacz, Joanna Kopcińska, Peter Liese, César Luena, Marian-Jean Marinescu, Fulvio Martusciello, Marina Mesure, Tilly Metz, Silvia Modig, Ljudmila Novak, Grace O’Sullivan, Jutta Paulus, Jessica Polfjärd, Luisa Regimiento, Frédérique Ries, María Soraya Rodríguez Ramos, Sándor Rónai, Silvia Sardone, Ivan Vilibor Sinčić, Maria Spyrali, Nicolae Ștefănuță, Nils Torvalds, Edina Tóth, Véronique Trillet-Lenoir, Alexandr Vondra, Mick Wallace, Pernille Weiss, Emma Wiesner, Michal Wiezik, Tiemo Wölken
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Matteo Adinolfi, Antoni Comín i Oliveres, Matthias Ecke, Romana Jerković, Ska Keller, Marlene Mortler, Robert Roos, Marcos Ros Sempere, Róza Thun und Hohenstein, István Ujhelyi, Sarah Wiener
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Christine Anderson, Damien Carême, Lena Düpont, Alicia Homs Ginel, Virginie Joron, Leopoldo López Gil, Theresa Muigg, Rob Rooker, Dorien Rookmaker, Caroline Roose, Mounir Satouri

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

43	+
NI	Antoni Comín i Oliveres
PPE	Leopoldo López Gil
Renew	Pascal Canfin, Martin Hojsík, Frédérique Ries, María Soraya Rodríguez Ramos, Nicolae Ștefănuță, Róza Thun und Hohenstein, Nils Torvalds, Véronique Trillet-Lenoir, Michal Wiezik
S&D	Maria Arena, Marek Paweł Balt, Delara Burkhardt, Mohammed Chahim, Tudor Ciuhodaru, Matthias Ecke, Cyrus Engerer, Heléne Fritzon, Alicia Homs Ginel, Romana Jerković, César Luena, Theresa Muigg, Marcos Ros Sempere, Sándor Rónai, István Ujhelyi, Tiemo Wölken
The Left	Malin Björk, Anja Hazekamp, Petros Kokkalis, Marina Mesure, Silvia Modig, Mick Wallace
Verts/ALE	Damien Carême, Malte Gallée, Yannick Jadot, Ska Keller, Tilly Metz, Grace O'Sullivan, Jutta Paulus, Caroline Roose, Mounir Satouri, Sarah Wiener

37	-
ECR	Sergio Berlato, Pietro Fiocchi, Joanna Kopcińska, Rob Rooken, Dorien Rookmaker, Robert Roos, Alexandr Vondra
ID	Matteo Adinolfi, Christine Anderson, Gianna Gancia, Catherine Griset, Teuvo Hakkarainen, Virginie Joron, Silvia Sardone
NI	Edina Tóth
PPE	Bartosz Arłukowicz, Traian Băsescu, Hildegard Bentele, Alexander Bernhuber, Nathalie Colin-Oesterlé, Esther de Lange, Christian Doleschal, Lena Düpont, Agnès Evren, Ewa Kopacz, Peter Liese, Marian-Jean Marinescu, Fulvio Martusciello, Marlene Mortler, Ljudmila Novak, Jessica Polfjård, Luisa Regimenti, Maria Spyraiki, Pernille Weiss
Renew	Andreas Glück, Jan Huitema, Emma Wiesner

1	0
NI	Ivan Vilibor Sinčić

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu